

1 ponedjeljak, 11.04.2005.
2 [Otvorena sednica]
3 [Optuženi je ušao u sudnicu]
4 ... Početak u 09.45h
5 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Molim ustanite.
6 Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju otvara zasedanje.
7 Izvolite sestiti.
8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospođo sekretar, molim da najavite
9 predmet.
10 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Dobro jutro, časni Sude. Ovo je predmet
11 IT-00-39-T, *Tužilac protiv Momčila Krajišnika*.
12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro jutro svima. Nažalost, malo
13 kasnimo sa početkom zbog problema sa *LiveNoteom*. Da li ste spremni, gospodine
14 Stewart, da nastavite sa unakrsnim ispitivanjem gospodina Kljuića?
15 G. STEWART: [simultani prevod] Da. Donekle, časni Sude.
16 Odgovor je: "Da, spreman sam". Međutim, Vi znate, časni Sude, da je
17 gospodin Kljuić, da je od njega zatraženo da pošalje ili donese sa sobom
18 materijal koji je pominjao tokom svog svedočenja. A bilo je dosta tog materijala
19 po onome što je on rekao, sa onih beležaka sa raznih sastanaka. Međutim, časni
20 Sude, materijal koji smo do sada primili od gospodina Kljuića je vrlo
21 nedostatan, odnosno mnogo ga je manje nego što je on rekao. Od njega je
22 Raspravno veće tražilo, časni Sude, konkretno, da pošalje taj materijal, a
23
24
25
26
27
28
29
30

ponedeljak, 11.04.2005.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o originalnom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena sa transkriptom na engleskom jeziku.

1 zatim je usledila i nova komunikacija sa njim što ste Vi verovatno videli. To je
2 bila jedna kratka beleška koju sam ja poslao, te sam predložio, iz praktičnih
3 razloga neke stvari i mislim da je to Raspravno veće u to vreme usvojilo. U ovom
4 trenutku, ja ne znam kakva je bila reakcija na to, a ne znam ni šta je gospodin
5 Kljuić, ako je uopšte nešto doneo sa sobom u Hag... Prema tome, to je ovako za
6 uvod nešto što sam želeo da kažem.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ukoliko bude postojala potreba da
8 Raspravno veće interveniše ovde, gospodin Stewart, mi ćemo to učiniti.

9 Što se tiče broja stranica u kojima je on u ono vreme govorio, kada sam
10 ponovno pročitao sve to, nije bilo sasvim jasno da li su svi ti materijali se
11 odnosili na relevantni period odnosno period koji je pokriven optužnicom jer,
12 koliko se sećam, materijal se odnosio na širi period. No, možete ga to pitati, a
13 sada molim poslužitelja da uvede gospodina Kljuića.

14 [Svedok je ušao u sudnicu]

15 Svedok: Stjepan Kljuić [nastavak]

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro jutro, gospodine Kljuić.

17 Iz Vašeg odgovora shvatio sam da Vi čujete ono što ja govorim na jeziku
18 koji razumete.

19 SVEDOK: Da.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Imajući u vidu razloge, gospodine
21 Kljuiću, zbog čega Vi niste bili na raspolaganju u poslednjih nekoliko nedjelja

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ili mesec dana, drago mi je da Vas sada vidim tu i, koliko vidim, u dobrom ste
2 stanju i zdravlju i dobrodošli ponovo u sudnicu, gospodine Kljuić.

3 27. septembra 2004. godine, gospodine Kljuiću, Vi ste dali jednu svečanu
4 izjavu da ćete govoriti istinu, celu istinu i samo istinu. Ja bih sada samo hteo
5 da Vas podsetim ne samo na to da ste dali tu izjavu već i na njen sadržaj koji
6 sam upravo izgovorio i želeo bih da Vas podsetim da još uvek imate obavezu koja
7 proističe iz te svečane izjave u toku ovog ispitivanja koje će sada uslediti.

8 Sada možete početi, gospodine Stewart.

9 G. STEWART: /prevod engleskog transkripta: "Hvala, časni Sude."/

10 Unakrsno ispituje g. Stewart: [nastavak]

11 [Branilac ispituje putem prevoditelja]

12 G. STEWART: [simultani prevod] Dobro jutro, gospodine Kljuić.

13 Da li ste Vi u toku prošle nedelje ili desetak dana primili jedno pismo
14 iz Haga u vezi sa donošenjem materijala u Hag ili slanja materijala u Hag - što
15 je trebalo Vi da učinite - materijala koji je relevantan za ovaj predmet?

16 SVEDOK: Nisam dobio nikakvo pismo.

17 G. STEWART: [simultani prevod] Oprostite, gospodinu Kljuiću.

18 Časni Sude, ovo je vrlo nezadovoljavajući početak, zar ne?

19 Mislim, ovo je retoričko pitanje.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da.

21 Gospodinu Kljuić, na kraju ispitivanja 29. septembra prošle godine, od
22 Vas je zatraženo da nam pošaljete i da donesete sa sobom kada se budete vratili
23 svoje zabeleške i mi smo neke od njih primili kroz Službu za svedoke i žrtve, no

24

25

26

27

28

29

30

1 to je bila jedna vrlo ograničena količina beležaka. Da li ste Vi doneli sa sobom
2 preostale beleške?

3 SVEDOK: Prvo, časni suče, ja kad sam rekao gospodinu Stewartu da imam
4 neke pribilješke, ja sam rekao da nisam vodio seriozno neki dnevnik nego sam s
5 vremena na vrijeme zabilježio neke detalje koji su meni bili, u tom trenutku,
6 značajni. Ja sam Vama dostavio jedan dio pisanih, a jedan dio kucanih (...). Ja
7 sam ponio ovdje još jedan dio tekstova iz 1990., 1992., 1995. Vidite Vi da su to
8 originalni tekstovi iz tog vremena i ponio sam kopije ovoga što sam Vama
9 dostavio. Međutim, moj kufer je zagubljen. I ja očekujem da mi se vrati. Ali ja
10 moram Vama reći da sam ja, pišući knjigu o izdaji Bosne, a ja ću Vam predočit'
11 sutra, kad mi se vrati kufer, strukturu te knjige i Vi ćete vidjet' koji su
12 dijelovi relevantni jer ja sam završavajući određena poglavlja završavao i sa
13 tom pisanom dokumentacijom. Dakle, sve ono što sam ja mogao, ja sam vam
14 dostavio... što je vama interesantno, a sve ostalo što sam govorio, svjedočio,
15 ja stojim iza toga. Izvol'te dalje pitat' u vezi s time.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Kljuić, problem je u tome što
17 bi ovo Raspravno veće htelo samo da proceni šta je relevantno, a šta ne i
18 naravno, moglo bi se verovatno prihvatiti to da materijal iz 1994. nije
19 relevantan možda, međutim, ponekad se i sada ljudi vraćaju na 1994. godinu da bi
20 razumeli šta se događalo 1992. godine. Pa, prema tome, to i ne mora biti sasvim
21 irelevantno. No, ako sam dobro razumeo, Vi ste poneli taj materijal sa sobom,

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ali on je privremeno izgubljen, zajedno sa Vašom prtljagom.

2 Možete li nam kratko reći, kada kažete "materijal koji nije relevantan",
3 naravno, mi smo videli onaj materijal koji ste Vi bili doneli i koji nije sasvim
4 kompletan i pre svega se radi više o nekim ličnim impresijama. No, da li biste
5 nam mogli reći na osnovu čega ste Vi mislili za taj drugi materijal da on nije
6 relevantan? Pre svega govorimo o materijalu iz 1991. i 1992. godine.

7 Drugim rečima, koje materijale ste Vi isključili prilikom procenjivanja
8 o tome šta je relevantno, a šta ne?

9 SVEDOK: Ja nisam drastično ništa isključio, nego jednostavno ja sam
10 nešto imao, nešto nisam imao. Međutim, kad Vam predočim strukturu moje knjige, a
11 tu strukturu sam ponio sa sobom i ujutro ću Vam je dati, je li, vi ćete vidjet'
12 da knjiga ima 16 poglavlja; počinje padom Berlinskog zida, a završava se
13 suđenjem u Tribunalu.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, da. Gospodine Kljuić, Vi ste došli
15 ovde da odgovarate pitanja, na naše zadovoljstvo, i ukoliko jedno od pitanja
16 bude o strukturi knjige koja još uvek nije objavljena, Vi ćete tada odgovarati
17 na to pitanje. No, ovo nije mesto gde treba davati opšta mišljenja, već mesto
18 gde treba da odgovarate na pitanja procesnih stranaka i Sudskog veća.

19 No, ako sam dobro razumeo, Vi ste poneli sav taj materijal sa sobom. Da
20 li biste imali nešto protiv ako bismo mi napravili kopije ovde tog materijala
21 kada ga budete, naravno, dobili?

22 SVEDOK: Vid'te, ja nisam ponio sav materijal, ja sam ponio samo opet
23 fragmente, jer ja ne znam šta Vas zanima. A druga stvar, ja nemam sav materijal.

24

25

26

27

28

29

30

1 Ja imam ono što sam zapisao, ono što sam prekucao, ono što sam fotokopirao; ja
2 imam isječaka iz novina. Dakle, to je jedna, ovako, opća slika stanja u kojem
3 smo mi živjeli. Ja bih Vama to opet, kao što sam Vam ovaj dio dao, mogu sve
4 fotokopirat' pa vam poslat, ali ja ne znam šta Vas zanima. Dakle, ja sam
5 skupljao stvari za knjigu, a nisam skupljao stvari kao dokumente za Sud.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine, gospodine Kljuić. To je
7 upravo razlog zbog čega smo zatražili da Vi donesete, odnosno pošaljete sve,
8 kako bismo mi mogli da procenimo šta je relevantno, odnosno procesnoj stranki.
9 No, ja koliko sam shvatio Vi nemate ništa protiv da mi ovde napravimo kopije tih
10 materijala koje ste doneli sa sobom, a koji još uvek nemate kod sebe.

11 Gospodine Stewart.

12 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, ja bih zamolio da svedok
13 napusti sudnicu.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Kljuić, molim Vas...

15 [Svedok se povlači]

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Stewart.

17 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, ja ne znam da li da se smejem
18 ili da plačem, da budem iskren. Ovo je veoma nezadovoljavajuća situacija. No, ja
19 imam jedan vrlo konkretan predlog, jer sam napravio neke alternativne planove za
20 ovu situaciju pošto sam predvideo da se ovako nešto može dogoditi. Ja mogu
21 dovesti gospođu Loukas vrlo brzo i predlažem da Sud počne sa ispitivanjem
22 gospodina Omeragića. Mislim da je gospođica Loukas spremna da počne sa radom sa

23

24

25

26

27

28

29

30

1 gospodinom Omeragićem. Prema tome, mislim da se to vrlo lako može izvesti.

2 Mi moramo imati materijal koji je gospodin Kljuić doneo. Mi moramo imati
3 njegov prtljag i mislim da ne možemo ni zamisliti situaciju da radimo, a bez tih
4 materijala.

5 Kao što ste Vi rekli, časni Sude, on je upravo trebao to da donese, a on
6 očigledno nije učinio to što je bilo jasno da on mora učiniti jer ovaj materijal
7 je bio potencijalno važan. No, on to nije doneo. Mi ne znamo koliko je važno. Ne
8 može se odbaciti pod tom pretpostavkom unapred. Prema tome, ovo je moj praktičan
9 predlog, časni Sude.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Gospodine Harmon, šta Vi mislite
11 o tome?

12 G. HARMON: [simultani prevod] Časni Sude, ja ne znam da li smo mi
13 spremni da počnemo sa ispitivanjem gospodina Omeragića. Ne znam čak ni da li je
14 u zgradi. A upravo pokušavamo da to saznamo. Meni se čini da je možda bolje
15 rešenje da počnemo sa unakrsnim ispitivanjem gospodina Kljuića najbolje što
16 možemo, a da onda sutra, kada on donese te materijale, možemo ih pregledati i,
17 ukoliko bude potrebno, da se zatraži od gospodina Kljuića da se vrati u nekom

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 drugom trenutku.

2 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, ja sam shvatio kada sam se
3 raspitao da su sve strane spremne da dovedu gospodina Omeragića ukoliko to bude
4 zatrebalo. No, da pređem na ovo drugo pitanje, časni Sude. Prosto, za nas je
5 nemoguće početi sa ispitivanjem gospodina Kljuića i to u dve faze - najpre, zato
6 što nema materijala koji nam je predložen, a zatim, on materijal nije ni doneo sa
7 sobom i to apsolutno nije način da se počne sa ozbiljnim unakrsnim ispitivanjem
8 ovog svedoka.

9 [Sudije većaju]

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Sudsko veće će se konsultovati nekoliko
11 trenutaka. Gospodine Stewart, imam samo jedno pitanje za Vas. Ukoliko taj
12 materijal bude stigao, a počimo od pretpostavke da će pristići danas popodne,
13 šta bi tada bio program, nakon što bismo radili sa gospodinom Omeragićem?

14 G. STEWART: [simultani prevod] Pa, časni Sude, to zavisi. Zavisi od
15 materijala. Kad bude stigao i kad ga budemo videli, mi ćemo ga pregledati. Mi,
16 naravno, znači da moramo imati i jednog čoveka koji govori B/H/S u timu i mi
17 ćemo postupati što brže budemo mogli i ja ću voditi, odnosno, počeo bih s
18 vođenjem unakrsnog ispitivanja sutra ujutru sa onim što sam već uspeo da

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 pregledam u vezi sa tim materijalom.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Još jedno kratko pitanje: da li
3 se slažete sa mnom da oni delovi materijala koje smo do sada videli su ustvari
4 materijali koji se sastoje pre svega od prilično ličnih impresija. Tu jedva da
5 ima bilo kakvih činjenica. I vrlo je nekompletan.

6 G. STEWART: [simultani prevod] Da, časni Sude. Uopšteno govoreći, upravo
7 u tome i jeste moja primedba. Jer mi nemamo predstavu o tome šta je sve to što
8 gospodin Kljuić nije doneo i šta je to šta je izgubljeno. A Vi ste upravo, časni
9 Sude, rekli, odnosno konstatovali srž problema.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Sada ćemo samo napraviti kratku
11 pauzu.

12 ... Kratka pauza počela u 10.03h

13 ... Sednica nastavljena u 10.08h

14 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Izvolite sestii.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, Raspravno veće je
16 razmotrilo sadašnju situaciju. Nije postojao nikakav nalog da svedok donese taj
17 materijal. On jeste poslao jedan manji deo i to je dostavio na uvid strankama.
18 Raspravno veće je to videlo i steklo utisak da se radi o materijalu koji je pre
19 svega lična impresija te osobe, a ništa drugo.

20 Od svedoka je zatraženo da strankama dâ na uvid ono što je doneo i,
21 koliko sam shvatio, on je spreman da to učini. Taj materijal, kao što sam već
22 rekao, nije dokaz, odnosno nije u dokaznom spisu i nadamo se da će uskoro stići,
23 a ako u bilo kom trenutku, kasnijem nekom trenutku Odbrana, na osnovu tog
24 materijala, bude smatrala da je potrebno da nastavi sa unakrsnim ispitivanjem
25 ovog svedoka, mi ćemo to razmotriti u tom trenutku - ako bude podnesen takav

26

27

28

29

30

1 zahtev, pisani zahtev ili usmeni. No, u ovom trenutku, Odbrana ima priliku i
2 poziva se da nastavi sa unakrsnim ispitivanjem ovog svedoka.

3 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, ja bih zamolio dopuštenje da
4 stavim žalbu na takvu odluku.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Gospodine Stewart, Vi možete
6 zatražiti dozvolu, ali Vam nije dopušteno da komentarišete na ovaj način.

7 G. STEWART: [simultani prevod] Ja povlačim svoje mišljenje da je to
8 šokantna odluka. No, oprostite, recite mi sada, molim Vas, koji je odgovor na
9 ovo što sam ja rekao - dakle, da tražim dozvolu?

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To ćemo razmotriti na sledećoj pauzi.

11 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, ja moram znati to sad da bih
12 mogao uopšte raditi.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, po pravilu 73 (B),
14 radi se o traženju dozvole -

15 G. STEWART: [simultani prevod] Da, ali ja samo hoću da kažem da nije
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 trebalo dovoditi ovog svedoka u sudnicu.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Kljuiću, molim Vas samo da
3 ponovo izađete sa poslužiteljem. Ja Vam se izvinjavam. Nažalost, možda sam Vas
4 malo prerano pozvao da se vratite u sudnicu.

5 [Svedok se povlači]

6 G. STEWART: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

7 Jedini problem, časni Sude, je ovaj: žalba po ovakvom pitanju je... -
8 naime, poenta podnošenja ovakve žalbe je potpuno promašena ukoliko moramo raditi
9 i nastaviti sa radom u očekivanju takve odluke. Prema tome, ja molim Raspravno
10 veće da mi bar kaže da li je moj zahtev za dozvolu po pravilu 73 (B), da li je
11 taj zahtev odobren ili ne.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, Vi kažete da ste ovim
13 podneli taj zahtev i želite odluku?

14 G. STEWART: [simultani prevod] Da.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Onda ja Vama kažem: s obzirom da
16 nema nikakvog razloga za ovakav zahtev, to se odbija -

17 G. STEWART: [simultani prevod] Oprostite, ali -

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

ponedeljak, 11.04.2005.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o originalnom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti usklađena sa transkriptom na engleskom jeziku.

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, Vi ste insistirali da
2 Vam se dâ odgovor na Vaš zahtev, a taj zahtev se sastojao od samo jednog retka,
3 a to je da ste Vi hteli dozvolu za ulaganje žalbe. Ja sam tada rekao: "Da li se
4 to radi o Vašem zvaničnom zahtevu, da li je to sve?"

5 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, istina da sam ja samo
6 zatražio odgovor, no ja isto tako molim da mi se dâ prilika bar da dam svoje
7 razloge, a odbacivanje takvog zahteva i držati me za reč za ono što sam rekao u
8 transkriptu kao da se tu radi o nečemu što je uklesano u kamen, mislim da to
9 nije sasvim korektno. Ja bih hteo da iznesem svoje razloge.

10 [Sudije većaju]

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, Sudsko veće će Vam
12 dati priliku da podnesete napismeno razloge za zahtev da Vam se dâ odobrenje za
13 žalbu, a Raspravno veće u ovom trenutku ne vidi nikakvog razloga da ne nastavi
14 sa radom u vezi sa unakrsnim ispitivanjem gospodina Kljuića.

15 Prema tome, mada je ta odluka data već, odnosno saopštena, mi nećemo to
16 uzeti kao konačno odluku - pošto Vi niste dali svoje razloge - međutim, ukoliko
17 nameravate da iznesete svoje razloge, to možete podneti u pismenom zahtevu, a mi
18 ćemo tada razmotriti te razloge i odlučiti o tome da li je potrebno da Vam se dâ
19 takvo odobrenje.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. STEWART: [simultani prevod] Ja mogu dati te razloge za manje od dva
2 minuta i javnost će tada znati koji su razlozi. Mi ćemo moći time da se
3 pozabavimo, a Raspravno veće će moći time da se pozabavi čim pre - jer ja ne
4 mogu da počnem ispitivanje do iduće pauze.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, sada ćemo početi sa
6 unakrsnim ispitivanjem svedoka, a tokom sledeće pauze razmotrićemo to da li će
7 Vam biti odobreno dva minuta da iznesete svoje razloge.

8 G. STEWART: [simultani prevod] Hvala Vam, časni Sude.

9 Da li mogu da podnesem jedan kratak zahtjev dok svjedok ulazi? Ako bi
10 trebalo nekome da dam broj gospođe Loukas, da li bi mogao neko pokušati da je
11 spriječi da obavi neophodno putovanje? - jer bi pomoglo kada bi se spriječilo da
12 ona dođe džabe u sudnicu ukoliko ne postoji potreba za to - to je samo plan u
13 slučaju nužde.

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim Vas uvedite gospodina Kljuića u
2 sudnicu.

3 [Svedok je ušao u sudnicu]

4 G. STEWART: [simultani prevod] Upravo sam objasnio da nema ljudi u
5 prostoriji za advokate Odbrane. Jednostavno, nikoga nema u zgradi ko bi mogao to
6 da uradi osim mene.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li imate broj mobilnog telefona na
8 koji biste mogli da pozovete gospođicu Loukas?

9 [Raspravno veće i sekretar se savetuju]

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Stewart.

11 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, da li sam ja -

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospođica Philpott će, uz pomoć moje
13 sekretarice, pozvati gospođicu Loukas na njen mobilni telefon.

14 G. STEWART: [simultani prevod] Hvala lijepo. To će pomoći Odbrani da ne
15 troši uzalud svoje resurse.

16 Izvinjavam se, gospodine Kljuiću, što se obraćam sucima još uvijek.

17 Časni Sude, da li mi je dozvoljeno da jutros postavljam pitanja u vezi
18 sa materijalom ili okolnostima u vezi sa materijalom o kojem se raspravljalo
19 ranije i koji je donekle razmatran jutros?

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, Vi možete postavljati pitanja.

21 [Sudije većaju]

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vijeće nema prigovor na takva pitanja.

23 Naravno, ja ne znam kakav je stav Tužilaštva. Takođe bi želio da imate na umu

24

25

26

27

28

29

30

1 nekoliko riječi koje sam rekao u vezi sa položajem svjedoka u tom pogledu i u
2 vezi sa donošenjem materijala.

3 Izvolite nastavite.

4 G. STEWART: [simultani prevod]

5 P: Gospodine Kljuić, ne uzimam u obzir jutrošnju raspravu. Pa, treba da
6 Vam kažem, s obzirom na ono što su rekle sudije - ja nemam namjeru da
7 ekstenzivno istražujem zabilješke i materijale koje ste Vi dali. S obzirom da
8 postoji neki materijal u Vašoj prtljazi i želio bih da sačuvam rezervu dok
9 budemo imali priliku da pogledamo taj materijal - ali, mogu li da Vam postavim
10 jedno praktično pitanje?

11 Riječ je dakle o izgubljenim torbama koje ste Vi predali u Sarajevu i
12 koje nisu stigle u Hag. Da li je to situacija?

13 O: Ja sam... Moj *luggage* je izgubljen na putu Beč - Amsterdam. Ja
14 nikakvu nisam dobio pismenu zamolbu da dostavim još materijala osim onog što sam
15 ja Vama predao, administraciji u Sarajevu. Međutim, ja sam ponio taj dio da mogu
16 odgovarat' eventualno -

17 P: Gospodine Kljuić, gospodine Kljuić, ima čitav niz praktičnih pitanja
18 pa bi nam pomoglo ako biste se konkretno bavili onim što Vas ja pitam. Doći ćemo
19 na isto, praktično.

20 Vi ste predali prtljag u Sarajevu, letjeli ste preko Beča i izgleda da
21 nije stigla - ne znam da li je riječ o jednoj torbi ili više torbi, između Beča
22 i Amsterdama. Da li je to situacija?

23 O: Jedan kufer, upravo takva situacija.

24 P: Vi ste to prijavili na uobičajen način - nažalost, to je uobičajen
25
26
27
28
29
30

1 način sa određenom avio-kompanijom kojom ste putovali. Dakle, Vi ste prijavili
2 toj avio-kompaniji da je Vaš prtljag izgubljen i imate onaj uobičajeni papir na
3 kom piše referentni broj i sve ostalo, je li tako? Samo recite "da" ili "ne".

4 O: Evo imam ga ovde, vidite.

5 P: A šta su Vam predstavnici avio-kompanije ili oni koji su odgovorni za
6 prtljagu rekli - kada očekuju dostavu Vašeg kofera?

7 O: Oni su rekli da će sve učinit' da ga pronađu. Možda su ga već i
8 pronašli i sljedećim letom iz Beča će prtljag doć'.

9 P: Nije Vam do sada rečeno da je pronađen, koliko sam ja shvatio? Vama
10 nije rečeno da su oni locirali, da su pronašli prtljag?

11 O: Nije rečeno, ali žena koja me vodi i koja me opslužuje u hotelu je
12 rekla da je na dobrom putu, da je pronađen prtljag.

13 P: Gospodine Kljuić, da li ste Vi donijeli bilo kakve papire koji bi
14 mogli, na bilo koji način biti relevantni za ovoj predmet, u svom ručnom
15 prtljagu?

16 O: Ja ne vjerujem da je to relevantno za ovo. Vi ste tražili moje
17 bilješke, ja sam donio razne bilješke još, kao ilustraciju; i donio sam
18 fragmente knjige koji su već završeni.

19 P: Zaboravite na trenutak fragmente Vaše knjige - ja to ne odbacujem,
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 već samo u ovom trenutku. Ali kada je riječ o drugim stvarima koje ste donijeli
2 u svom ručnom prtljagu, koji je obim tog materijala, uopšteno govoreći?

3 O: Možda sve skupa sa onim što sam vam dostavio, ima 100 kartica, 100
4 araka papira. 37 sam Vam ranije dostavio, ima još sad nešto.

5 P: Dakle, oko 60 stranica. Nije bitno razlika u 10 stranica. Dakle, od
6 približno šezdesetak stranica, je li tako?

7 O: Nisam brojao, ali pretpostavljam da je tako.

8 P: Gospodine Kljuić, Vi često sliježete ramenima u odgovor na moje
9 pitanje. Mogu li Vas podsjetiti da je jedina osoba koja ima saznanja iz prve
10 ruke ste Vi. Zato Vam i postavljam ta pitanja. Dakle, tih šezdesetak stranica -
11 u njih nisu uključeni paragrafi iz Vaše knjige, fragmenti Vaše knjige, je li
12 tako?

13 O: Molim Vas, prvo moramo jednu stvar raščistiti. Vi mene pitate kol'ko
14 je stranica - nit' sam ja brojao stranice u Sarajevu, nit' ste Vi tražili od
15 mene da ja prebrojim stranice. I sad kad Vam kažem aproksimativno, Vi od mene
16 tražite precizno. Ja sam, da bih Vam ispunio neku želju koja meni nije
17 razumljiva uopće, dao svoje zabilješke na uvid Sudu. Po meni, samo nekoliko
18 fragmenata -

19 P: Gospodine Kljuić, molim Vas, molim Vas, ja Vas molim da odgovarate
20 konkretno na moje pitanje. Ja sam zatražio da nam date procjenu obima
21 materijala. Vi ste nam dali procjenu. Ja ne insistiram ni na kakvim drugim
22 detaljima. Ja prihvatam Vašu procjenu u ovom trenutku i samo Vas pitam: u toj

23
24
25
26
27
28
29
30

1 procjeni od šezdesetak stranica, ja Vas jednostavno pitam - da li te stranice
2 isključuju odlomke Vaše knjige? To je jedino pitanje koje sam postavio?

3 O: Ne. One također sadrže i odlomke knjige.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Kljuić, koliko stranica ste
5 donijeli, koliko stranica materijala koji ne predstavlja fragmente Vaše knjige?
6 Dakle, one vrste bilješki koje ste ranije već slali?

7 SVEDOK: To je 37.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To ste nam poslali.

9 SVEDOK: To sam ponjeo sa sobom jedan primjerak da imam ja, je li?. I
10 ponio sam još određen broj stranica, al' ne znam broj.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Koliko dodatnih stranica ste ponijeli,
12 pored onih što ste nam poslali, a da su iste prirode, materijal iste prirode?

13 SVEDOK: Nije iste prirode. On je drugačije prirode, o drugim događajima,
14 ali ne mogu Vam reć' točno broj stranica koje sam ponio. Jer ih nisam prebrojao.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Nisam dobio prevod na engleski. Ali
16 pročitao sam u transkriptu da ste Vi odgovorili da nije riječ o materijalu iste
17 prirode. On je druge prirode.

18 G. STEWART: [simultani prevod] Ja sam zbunjen. Da li nas to prevodilac
19 pita da li je čujemo uopšte? Ja sam izgubio ono što ste Vi rekli.

20 PREVODITELJICA: /prevod engleskog transkripta: "Da. Pitala sam jer
21 mikrofona prevoditelja je uključen i ja sam prevela."/

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. STEWART: [simultani prevod] ... Jer ja sam mogao da je čujem.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li su svi primili prevod na engleski?
3 Jesam li ja jedini koji nije primio prevod?

4 Gospodine Stewart, da li ste Vi primili prevod na engleski posljednjeg
5 odgovora?

6 G. STEWART: [simultani prevod] Dobio sam prevod. "Ne mogu Vam reći
7 koliko je tačno bilo stranica...", i onda je ubacio se prevoditeljica koja je
8 pitala da li je čujemo, tako da sam tu izgubio dio odgovora.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Redovi na stranici 18, 11 i dalje - da
10 li ste čuli taj odgovor? Sve do prekida?

11 G. STEWART: [/prevod engleskog transkripta: "Da. Čuo sam sve do: 'Jer
12 nisam...' i zatim se odgovor prekinuo."/

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Čini se da ja imam problem s mikrofonom.
14 Molim Vas, kažite nekoliko riječi. Ja ne čujem čak ni svoj glas. Možda
15 je riječ o tehničkim problemima, mada je svijet vjerovatno bolji bez toga, kada
16 ne čujete ponekad ono što ste sami rekli.

17 PREVODITELJICA: /prevod engleskog transkripta: "Jedan, dva, tri. "/

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Čini se da je sada bolje. Da, sada čujem
19 prevodioca. Izgleda da je bio problem u mojim slušalicama. Sada moram da
20 pročitam ponovo odgovor.

21 Rekli ste da taj dodatni materijal nije iste prirode jer se bavi drugim
22 temama. Kada sam ja rekao "iste prirode", mislio sam pod tim tu vrstu
23
24
25
26
27
28
29
30

1 zabilješki, pisanih rukom ili prekućanih. Dakle, ličnih dojmova. Koliko stranica
2 takve vrste materijala ste donijeli?

3 SVEDOK: Nisam siguran koliko, ali ima više nego ono što sam Vam
4 dostavio.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ali, da li imate bilo kakvu predstavu o
6 tome da li je riječ o dodatnih 20 ili 50 stranica?

7 SVEDOK: Ne mogu Vam, dragi suče, ne mogu Vam to reći. Ja sam stavio to u
8 fascikl i donio i pokazat' ću Vam sutra kad stigne kufer. Mislim, nisam brojao.
9 Nisam se pripremao za ovakva pitanja, znate.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li biste bili voljni da to date
11 Jedinici za žrtve i svjedoke čak i prije sutrašnjeg dana, čim stigne Vaš
12 prtljag?

13 SVEDOK: Čim stigne kufer, dobit ćete.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, izvolite nastavite.

15 G. STEWART: [simultani prevod] Malo sam zbunjen, časni Sude.

16 P: Gospodine Kljuić, prije ove praktične intervencije sudaca, ja sam Vas
17 pitao za materijal koji ste donijeli sa sobom u Vašem ručnom prtljagu, koji
18 imate ovdje u Hagu. Da li pri tome mislite na 37 stranica koje su potpuno
19 različite od prethodnih 37 stranica? Ono što ja pokušavam da saznam od Vas,
20 gospodine Kljuić, od tih 60 stranica za koje kažete da ih već sada ovdje imate u
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Hagu, koliko od toga nisu fragmenti iz Vaše knjige?

2 O: Molim Vas, gospodine Stewart, nije točno da imam bilo što u Hagu. Ja
3 sam morao da spavam u košulji i nisam se presvukao odjelo zato što mi je sve
4 ostalo, osim naočala i telefona, u bagažu.

5 P: Gospodine Kljuić, ja sam Vas konkretno pitao, apsolutno konkretno,
6 prije 5-10 minuta, da li ste imali materijale u Vašem ručnom prtljagu. Vaš ručni
7 prtljag nije izgubljen. Je li tako?

8 O: U njemu su samo naočale, telefon, telefonski imenik i lijekovi. Sve
9 ostalo je bilo u kuferu. I ja sam došao bez kufera. I došao sam u hotel. I u
10 ovom sam došao i u ovom sam danas. Dakle, nikakvi papiri nisu bili u mom
11 ručnom... Ja sam imao samo jednu malu torbicu sa naočalama, telefonima,
12 lijekovima i telefonskim imenikom. I, molim Vas, čim se pronađe kufer, osoba
13 koja bude tu, nek' uzme sve papire i nek' Vama dostavi.

14 G. STEWART: [simultani prevod] Izvinjavam se, časni Sude.

15 P: Gospodine Kljuić, stranica 16, red 16, pitao sam Vas: "Gospodine
16 Kljuić, da li ste donijeli neke papire koji bi mogli biti relevantni za ovaj
17 predmet u Vašem ručnom prtljagu?"

18 A Vi ste odgovorili: "Ne smatram da je to relevantno za ovaj postupak.
19 Ja jesam donio neke zabilješke kao ilustraciju i donio sam dijelove svoje knjige
20 koji su završeni."

21 Ja sam rekao: "Zaboravite na knjigu u ovom trenutku. Ne da je ja
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 odbacujem, ali zaboravite u ovom trenutku fragmente knjige. Kada je riječ o
2 ostalom materijalu koji ste donijeli u ručnom prtljagu, koji je obim tog
3 materijala, grubo govoreći?"

4 Vi ste odgovorili: "Sve zajedno sa onim što sam Vam već dostavio je
5 možda 100 stranica. Ja sam ustvari ranije dostavio 37 stranica, a sada ima
6 ostatak toga do 100 stranica."

7 Onda sam ja pitao da li je to dodatnih 100 pored onih 37 ili je ostatak
8 od 37 do 100. Ali ja sam jasno rekao, jasno sam pitao o ručnom prtljagu. I želim
9 da sada samo bude jasno. Vi ste prije par trenutaka da nemate nikakvih
10 dokumenata u ručnom prtljagu. Samo da bi nam bilo jasno.

11 O: Tačno.

12 P: Idemo dalje. Recite nam tačno kakva je situacija: da li ste donijeli
13 bilo kakva dokumenata, bilo kakve papire u Vašem ručnom prtljagu koji se sada
14 nalazi u Hagu?

15 O: Nisam. Ručni prtljag je u sobi za čekanje. Evo ga ovdje, možete
16 provjeriti.

17 P: Dakle, da li je onda tačno da stotinu stranica o kojima govorite
18 prije svega uključuju... - znam da nije riječ o tačnim brojkama - ali, uključuju
19 37 stranica koje ste već dostavili. Je li to tačno?

20 O: Otprilike.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

ponedeljak, 11.04.2005.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o originalnom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena sa transkriptom na engleskom jeziku.

1 P: Možda brojke nisu precizne, ali Vi se slažete da je, grubo rečeno,
2 tako? Dakle, broj stranica koji je u zagubljenom prtljagu - nadam se da će se
3 pronaći - dakle, broj stranica u tom zagubljenom prtljagu, novih stranica je oko
4 60. Je li tako?

5 O: Vjerojatno.

6 P: Gospodine Kljuić, sada zvučim kao službenik avio-kompanije. Da li ste
7 Vi sami pakovali svoj prtljag?

8 O: Ovaj, administrativni i muški dio jesam, a ovaj... veš, odijela i
9 ostalo pakovala je moja supruga.

10 P: Da li Vam je bilo ko drugi dao bilo kakve papire da donesete sa sobom
11 u Hag?

12 O: Nije.

13 P: Tako da Vaša vlastita procjena broja papira koji ste stavili u Vašu
14 torbu je oko 60 stranica. Je li to tačno?

15 O: Moguće je.

16 P: Gospodine Kljuić -

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Kljuić, gospodin Stewart Vas
18 je pitao koliko stranica ima približno. Vi ste rekli oko stotinu, uključujući i
19 37 koje ste nam već dostavili. Zašto kažete da je moguće da je šezdesetak novih?
20 - jer većina ljudi kada bi oduzeli 37 od 100 dobili bi 63 ili približno 60.
21 Dakle, šta je Vas navelo da kažete "moguće"?

22 SVEDOK: Zato što ne znam precizno kol'ko je.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Onda, "moguće" ili "vjerovatno"
2 nije neophodno, jer gospodin Stewart je pitao za približan broj stranica.

3 Prije nego što pređemo na to ko je pakovao sokne gospodina Kljuića,
4 molim da idemo dalje.

5 G. STEWART: [simultani prevod] Pa da stavimo po strani sokne, nisam
6 siguran kada Vijeće ima namjeru da napravi pauzu.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa kasno smo počeli. Pa recimo, ako je
8 ovo zgodan trenutak za Vas za pauzu, onda ćemo napraviti pauzu i nastaviti u
9 11.05h.

10 G. STEWART: [simultani prevod] Pa, ovo je zgodan trenutak kao i bilo
11 koji drugi trenutak.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Onda ćemo napraviti pauzu na 15 minuta.

13 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite, molim.

14 ... Početak pauze u 10.40h

15 ... Sednica nastavljena u 11.12h

16 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite, molim.

17 Izvolite sestiti.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Prije nego što nastavimo, gospodine
19 Stewart, zbog potpunosti transkripta moram da ponovim svoju odluku na Vaš
20 zahtjev za certifikatom jer sam ranije bio prekinut.

21 Dakle, ja želim da ponovim da je naša odluka da se Vaš zahtjev odbacuje.
22 Obećali smo da ćete saznati pismeno ili usmeno da li ćete dobiti mogućnost da
23 iznesete razloge za Vaš zahtjev. Rekli ste da to možete uradite za dva minuta.

24 Vi sada imate dva minuta da iznesete Vaše razloge za Vaš raniji zahtjev,
25
26
27
28
29
30

1 ali ako želite da to uradite pismeno, naravno da možete to da uradite.

2 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, tokom pauze ja sam pripremio
3 pismene razloge. Ja mogu to ukratko iznijeti u manje od dvije minute, samo u
4 vidu nekih objašnjenja. Je li mogu odmah da počnem?

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, u okviru tog vremenskog ograničenja.

6 G. STEWART: [simultani prevod] Da počnem sad odmah. Prvo, imao sam na
7 umu ono što je Pretresno vijeće reklo jutros - na stranici 9, red 22 do 23, 27 -
8 dakle, sljedećih nekoliko redova; uvaženi sudac je rekao to na stranici 9, red
9 18 i onda se poslije toga to nastavlja.

10 Drugo, kada se pogleda transkript, kada je gospodin Kljuić posljednji
11 put bio ovdje to opravdava.

12 I treće, propust Međunarodnog suda koji uključuje različite ogranke
13 Međunarodnog suda jer se Odbrana oslanjala na Pretresno Vijeće, na Jedinicu za
14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 žrtve i svjedoke i nama je garantovano da će se o tome pobrinuti. Međutim,
2 očigledno je da to nije preneseno gospodinu Kljuiću.

3 I ne znam da li mogu još nešto da dodam tome, ali rekao bih da vaša
4 odluka ne definiše osnove za žalbu jer ja sam to razmotrio u pauzi od 10 minuta
5 i očigledno je da je riječ o jednom važnom pitanju pošto je to interlokutorna
6 žalba i potpuno je besmisleno da se donese odluka ili da se nastavi sa
7 ispitivanjem gospodina Kljuića dok se ne dobije konačna odluka po toj
8 interlokutornoj žalbi. I tačka broj 9 je situacija u kojoj smo trebali da
9 dovedemo gospodicu Loukas ovdje. I zahvaljujem se za napore Vijeća da se ona
10 kontaktira. U svakom slučaju, smatram da nije postojao razlog zašto gospodin
11 Omeragić ne bi mogao da nastavi sa svojim svjedočenjem. To ne bi bilo nezgodno
12 ni za koga, a njemu bi verovatno pomoglo.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala gospodin Stewart.

14 Da bi Vam pomogao, Vi ste potrošili mnogo vremena na relevantne strane.
15 Približno 60 strana u ručnom prtljagu i ja sam se pitao zašto je do toga došlo.
16 Vi ste barem u dva pitanja postavili pitanje u vezi sa relevantnim materijalom u
17 ručnom prtljagu i koliko sam shvatio, ručni prtljag nije baš isto na engleskom i
18 u prijevodu. Ali da se sada ne bavimo time.

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Međutim, svjedok je odgovorio na Vaše pitanje o relevantnosti tog
2 materijala i on misli... naime, očigledno je da postoje dva pitanja koja su
3 izazvala zabunu. Mislim da bi, uopšteno govoreći, bolje bilo kada biste se
4 jednim pitanjem bavili u vezi sa jednom temom i time bismo izbjegli mnogo
5 zabune.

6 Htio sam samo da Vam pomognem jer mislim da bi se moglo iskoristiti
7 vrijeme da se to pojasni odmah umjesto da se troši uzalud vrijeme na takve
8 stvari.

9 G. STEWART: [simultani prevod] Ja svakako prihvatam osnovni princip kroz
10 čitav ovaj predmet, a to je da se izbegava dva pitanja u jednom pitanju i ja ću
11 nastojati da se toga apsolutno pridržavam. Pogledaću naravno i šta sam jutros
12 uradio i videti da li moja tehnika postavljanja pitanja može da se u tom smislu
13 unapredi.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, molim sada da se uvede gospodin
15 Kljuić.

16 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, samo da Vas zamolim još
17 jednom. Pre nego što se gospodin Kljuić vrati, da ću zatražiti da Sudsko veće
18 energično interveniše kako bi se tehnika odgovaranja na pitanja gospodina
19 Kljuića takođe unapredila.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja pretpostavljam da je to zahtev,
21 odnosno molba da prilikom intervencija to učinimo što pre.

22 Molim sada poslužitelja da uvede svedoka.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 G. STEWART: [simultani prevod] Oprostite, časni Sude. Dok se to dešava,
2 pretpostavljam da je tehnička situacija takva da ja još uvek treba da dobijem
3 odgovor Sudskog veća s obzirom na ono što sam malopre izneo kao argument.
4 Očigledno je potrebno da sva trojica porazgovarate o razlozima koje sam ja
5 takođe izneo i na papiru.

6 [Sudije većaju]

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, najpre da pitam
8 tužioca da li on ima bilo kakav stav o ovome.

9 G. HARMON: [simultani prevod] Ne.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U tom slučaju, mi ćemo pregledati ono
11 što ste Vi napisali i što ste dodali ovde usmeno i nakon sledeće pauze, daćemo
12 Vam naš stav o tome.

13 G. STEWART: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Kljuić, gospodin Stewart će
15 nastaviti sa unakrsnim ispitivanjem. Molim Vas samo da pažljivo slušate pitanje
16 i da se u svom odgovoru zadržite tačno na onome što je pitano.

17 Molim nastavite, gospodine Stewart.

18 G. STEWART: [simultani prevod]

19 P: Samo da Vas pitam, gospodine Kljuić, ima li bilo kakvih novosti u
20 poslednjih pola sata s obzirom na Vaš prtljag?

21 O: Nema. Ali je ova žena koja me čeka u onoj sobi je rekla da će oni to
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 srediti danas. A ja Vas molim da neko odavde ide sa mnom tamo kad dođu stvari,
2 da mu dam te papire naravno, da fotokopirate prije toga.

3 P: Gospodine Kljuiću, mislim, Vi sigurno i sami znate da to treba
4 učiniti; da se treba obratiti i avio-kompaniji. Možda to možete učiniti tokom
5 sledeće pauze. Verovatno ste dobili telefone i tako dalje. Znam da je to logična
6 stvar koju svako bi učinio pa pretpostavljam da ste to i Vi učinili.

7 Jeste li me čuli?

8 O: Nisam ja učinio. To je učinio pratilac ispred Odbora za žrtve koji me
9 je dočekao.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Zamoliti ću gospođu sekretar da pošalje
11 još jednu poruku Službi za žrtve i svedoke u vezi sa prtljagom i čim budemo
12 dobili informacije, da nas o tome obaveste, a i da se naprave kopije dokumenata
13 kao što je rekao svedok...

14 G. STEWART: [simultani prevod] Ja bih samo zamolio da se Služba za
15 svedoke i žrtve samo ovim pitanjem pozabavi na odgovarajući način, da se ne desi
16 da sedimo na dve stolice i da onda propadnemo, odnosno, da oni misle da će to
17 uraditi gospodin Kljuić, a da gospodin Kljuić misli da će to Služba za žrtve i
18 svedoke učiniti i tako dalje.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, to se podrazumeva.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. STEWART: [simultani prevod]

2 P: Gospodine Kljuić, Vi niste gospodina Krajišnika sreli tokom
3 predizborne kampanje 1990. godine. Je li tako?

4 O: Ne mogu Vam to reć', al' čini mi se da smo u razgovorima bili
5 stranke, HDZ, SDA, SDS. Mnogo je veća slučajnost... Mi smo se sigurno sreli u
6 dogovorima, a sad kad, gdje, ja Vam to ne mogu reć', ali komunikacija među
7 strankama je bila vrlo intenzivna.

8 P: A prilike u kojima ste Vi razgovarali sa gospodinom Krajišnikom,
9 1990. i 1991. godine, uglavnom se ustvari radilo o slučajnim susretima, usput...
10 Dakle, razgovorima između predsednika Skupštine i poslanika. Je li tako?

11 O: To nisu bili slučajni susreti. Nas dvojica smo obnašali vrhunske
12 političke dužnosti. Gospodin Krajišnik je bio predsjednik Skupštine Bosne i
13 Hercegovine, a ja sam bio član Predsjedništva Bosne i Hercegovine. Dakle, to
14 nisu bili slučajni, to su bili oficijelni susreti, bilo u Parlamentu, bilo u
15 Predsjedništvu, a bilo je i nekih zajedničkih susreta sa recimo, predstavnicima
16 Jugoslovenske narodne armije - dolazili iz Beograda - i predstavnika međunarodne
17 zajednice.

18 P: Vi ste opisali da su gospodin Karadžić i gospodin Krajišnik bili
19 prijatelji. No, šta je Vama poznato, gospodine Kljuiću, iz prve ruke, da biste
20 potkrepili to mišljenje koje ste Vi ovde izneli, a to je da su oni imali vrlo
21 bliske i političke stavove?

22 O: To je bilo svima očigledno. Njihove pozicije u formiranju stranke SDS
23 i u funkcioniranju stranke SDS su bile vodeće.

24

25

26

27

28

29

30

1 Osim toga, oni su i prije toga bili zajedno u jednom procesu o kojem ja ne bih
2 govorio - ali bili su zajedno.

3 P: A šta Vi znate, gospodinu Kljuiću, o radu gospodina Krajišnika u
4 osnivanju stranke SDS?

5 O: Ja mogu reći da se stjecao dojam, i to su svi dijelili, da je glavni
6 stožer te stranke gospodin Krajišnik, zahvaljujući svojim radnim navikama,
7 upornosti, serioznosti, za razliku od Karadžića koji je bio više portparol, koji
8 je volio da se ističe javno. Naravno, ovo je sve impresija koju smo dobivali kao
9 partneri u vlasti i kao ljudi koji su pratili zbivanja. Ja nisam prisustvovao
10 sastancima SDS-a pa da znam detalje.

11 P: Gospodine Kljuić, daću samo jednu rečenicu kao uvod u moje sledeće
12 pitanje. Vi ste u mnogim prilikama, govoreći kao svedok ovde pred ovim
13 Raspravnim većem, odgovarali na pitanje govoreći o tome kako se na nekoga
14 gledalo u javnosti, utisak koji se sticao i tako dalje. Moje pitanje je bilo:
15 šta Vi znate o radu gospodina Krajišnika u osnivanju stranke SDS? To je jedno
16 pitanje koje znači tačno ono šta znači. Dakle, ja ne tražim da Vi govorite o
17 utisku drugih, već da kažete Raspravnom veću šta Vi, dakle, Vi - gospodin Kljuić
18 - znate.

19 O: Ja mislim da je gospodin Krajišnik bio motor te stranke.

20 P: Šta je Vaše saznanje, gospodin Kljuić, šta Vi znate o tome? - molim
21 Vas?

22 O: Moram Vam reć', kad bi bili međustranački razgovori, znate, onda je
23 više ljudi sa srpske strane sudjelovalo u tome, kao recimo gospođa Biljana
24 Plavšić, pa pokojni profesor Koljević, izvjesni Dukić iz Han Pijeska.

25

26

27

28

29

30

1 Međutim, sastanci su bili efikasni i pravovaljani samo ako su na njima
2 bili gospodin Karadžić i gospodin Krajišnik.

3 P: Od kog trenutka, vremenski dakle govoreći, je taj odgovor koji ste
4 nam upravo dali, važeći? Dakle, na koji period se on odnosi?

5 O: Pa, on se odnosi od prije izbora. Naime, moram Vam reći jedan problem
6 koji smo mi imali kao narodne stranke prije izbora. Predsjedništvo Bosne i
7 Hercegovine je imalo sedam članova: dva Srbina, dva Hrvata -

8 P: Gospodine Kljuić, da se samo zadržimo za sada na ovome. Dakle, molim
9 Vas, nemojte sada govoriti o sastavu Predsjedništva, već se zadržite na onome
10 što sam Vas pitao. Dakle, izbori u novembru 1990. godine. Vi znate o tome, zar
11 ne?

12 O: Da.

13 P: Po Vašem sećanju, kada je osnovana SDS stranka?

14 O: Ona je osnovana krajem proljeća ili početkom ljeta. Znači, prvo je
15 osnovana u maju SDA, a onda je odma' SDS osnovana. To je juni, vjerovatno.

16 P: Ili u julu?

17 O: /prevod engleskog transkripta: "Ili u julu, možda."/

18 P: A sastanci koje ste Vi opisali pre par trenutaka, dakle, ti sastanci
19 različitih stranaka gde su bili predstavnici raznih stranaka koji su
20 prisustvovali tim sastancima, recimo, na srpskoj strani gospođa Plavšić i tako
21 dalje - da li Vi govorite to o sastancima između jula 1990. i novembra 1990.?

22 O: U prvim sastancima nije bila gospođa Plavšić. Bio je više Karadžić.
23 Ali intenzivno su ti sastanci bili od augusta do novembra. Ali jedan detalj o

24

25

26

27

28

29

30

1 sporazumu je vrlo bitan - Vi ste me maloprije prekinuli - bile su tendencije da
2 se promjeni struktura Predsjedništva.

3 P: Gospodine Kljuiću -

4 G. STEWART: [simultani prevod] Gospodinu Kljuiću, ovo što ste hteli
5 upravo da kažete, je li to odgovor na moje pitanje?

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Kljuiću.

7 G. STEWART: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

8 SVEDOK: Jeste, upravo da kažem gdje smo imali podršku gospodina
9 Karadžića i Krajišnika - presudnu. To je ilustracija jedna. Ako želite čut' -
10 želite. Ako ne, izvolite.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne, ne, molim Vas.

12 Gospodine Kljuić, pitanje je glasilo da li ste govorili o sastancima
13 između jula 1990. i novembra 1990. A Vi ste na to pitanje odgovorili da je to
14 period od avgusta do novembra. Prema tome, odgovorili ste na deo koji se tiče
15 vremenske dimenzije. Ako hoće da Vas pita o nekim drugim stvarima, on će Vas
16 pitati.

17 G. STEWART: [simultani prevod] Dakle, kada ste ranije govorili o tome, u
18 ulozi gospodina Krajišnika u osnivanju SDS-a, Vi se slažete da tu mora da je
19 bilo reči o periodu pre jula 1990. godine?

20 P: Da.

21 O: U redu. A onda, gospodine Kljuiću, šta Vi znate o ulozi gospodina
22 Krajišnika u osnivanju SDS stranke pre jula 1990. godine?

23 P: Pravo da Vam kažem, to me nije posebno zanimalo.

24 O: To je jako lepo, gospodine Kljuiću, no niste odgovorili na pitanje.

25 Koji je odgovor na Vaše pitanje? Da li to znači da ako niste bili zainteresovani
26
27
28
29
30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

1 da Vi ništa niste ni znali o tome?

2 P: Znao sam jer smo ga doživljavali kao jednog od osnivača.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Kljuić, gospodin Stewart Vas
4 pita kakva saznanja Vi imate o ulozi gospodina Krajišnika pre datuma kada je
5 osnovana SDS. Ako kažete "mi smo ga doživljavali", recite nam šta ste to uočili,
6 zbog čega ste tako doživljavali.

7 Molim Vas, recite nam to.

8 SVEDOK: Moram Vam reći da je SDS okupio jedan veliki broj istaknutih
9 Srba, a da je ta njihova konvencija kada je održana objelodanjena u novinama
10 koje su se zvale *Javnost*. Iz tih novina -

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Samo trenutak. Da li su konvencije
12 održane pre osnivanja stranke?

13 SVEDOK: Pa, konvencija se označava kao dan osnivanja stranke, zvanično
14 osnivanje stranke.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Šta ste Vi, dakle, uočili o tome
16 šta je gospodin Krajišnik radio, odnosno koja je bila njegova uloga pre tog
17 datuma?

18 SVEDOK: Moram Vam reći da je očito on bio centralna figura. Evo zbog
19 čega: mi smo iz svake stranke uzimali po jednog operativca koji će pripremiti
20 određene stavove. Ja sam ispred HDZ-a odredio gospodina Tomislava Obrdalja.
21 Ispred SDA bila je Amila Omersoftić i oni su često išli kod gospodina Krajišnika
22 da usaglase stavove.

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vi sada govorite o stranačkim
24 aktivnostima. No pitanje se odnosilo na period pre nego što je osnovana stranka.
25 dakle, šta je gospodin Krajišnik radio pre konvencije koja je održana u julu

26

27

28

29

30

1 kada je osnovana stranka? Gde ste ga viđali? Da li je on slao pozivnice? Da li
2 je on napravio nacrt statuta? Da li se pojavljivao na televiziji i objavio da će
3 se to dogoditi...? Dakle, šta ste videli? Zbog čega ste verovali da je on tako
4 važna ličnost u tom periodu?

5 SVEDOK: Dok je Karadžić je više govorio o političkim stvarima, gospodin
6 Krajišnik je sigurno bio čovjek koji je radio na dokumentima stranke, te je tako
7 i nastupao. Sve što je tada govorio bilo je vrlo prihvatljivo jer Vi morate -

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da zastanemo tu. Vi kažete da je on
9 sigurno bio taj koji je radio na dokumentima. Možete li dati primer? Ilustraciju
10 toga? Možete li nam reći o nekom dokumentu za koga znate da je na njemu radio i
11 recite nam kako to znate?

12 SVEDOK: Ja ne znam prije osnivanja na kojim je dokumentima radio.
13 Vjerojatno je radio i na Statutu. Al' bilo je normalno jer Karadžić nije bio
14 sklon tome. A druga stvar, kad je bio predsjednik Parlamenta, na svim ključnim
15 dokumentima radio je gospodin Krajišnik.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. No, treba da znate da Vas gospodin
17 Stewart pita o tom periodu. Dakle, pre jula. Vi ste rekli "on je verovatno radio
18 na Statutu", ali gospodin Karadžić nije na to gledao sa odobravanjem. Kako ste
19 znali, kako znate da je on radio na Statutu partije?

20 SVEDOK: Pa znam sigurno da Karadžić nije. Mislim, nema ko drugi.
21 Gospodin Krajišnik je tu bio najreprezentativniji. Mislim...

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Kažete da je on bio najprikladniji.
2 Gospodin Karadžić to nije učinio, niko drugi nije, prema tome, morao je biti
3 Krajišnik. Je li to Vaš iskaz?

4 SVEDOK: Ja pretpostavljam. Ne mogu da tvrdim. Znae šta? To je jedno
5 razdoblje gdje mi nismo zavirivali šta ko radi. Ovaj, mene će Krajišnik zanimat'
6 tek kasnije kad postane predsjednik Skupštine.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Razumem to. Ono što je gospodin
8 Stewart činio, on je manje-više pokušavao da proveri Vaš iskaz o ulozi gospodina
9 Krajišnika u osnivanju stranke SDS. Ovo Sudsko veće zna da su zaključci i
10 posmatranja ponekad bliski, no mi više volimo da čujemo činjenice i ono što je
11 uočeno, a ne utiske ili zaključke.

12 I, gospodine Stewart, možete nastaviti, no naravno, bar koliko sam ja
13 razumeo engleski, treba razjasniti termin "uspostavljanja funkcionisanja" i tako
14 dalje.

15 G. STEWART: [simultani prevod] Pa da, ali ako mogu da kažem, jedno je...
16 Radi se o tome da je to termin koji je upotrebio svedok, no ima vrlo malo
17 dvosmislenosti u reči "*setting up*", odnosno "osnivanja" u ovom kontekstu.

18 SUDIJA ORIE: /prevod engleskog transkripta: "Nastavite, molim."/

19 G. STEWART: [simultani prevod] Ne vidim da tu ima bilo kakve
20 dvosmislenosti. A oni govore sličan jezik onome kojem mi govorimo.

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Gospodine Kljuić, Vi ste rekli da dr. Karadžić nije gledao sa
2 odobravanjem - mislim da je to fraza koju ste upotrebili - Vi ste rekli
3 "Gospodin Krajišnik je verovatno radio na Statutu, ali gospodin Karadžić nije na
4 to gledao sa odobravanjem." Šta pod tim mislite?

5 O: Ja nisam tako rekao. To je neka greška.

6 P: No, gospodine Kljuić, to je upravo ono što je zapisano da ste Vi
7 rekli. To je na 34. stranici, Vi to nemate na svojoj stranici, no to je u retku
8 18, pre osnivanja: "Ne znam na kojim je dokumentima on radio, verovatno na
9 Statutu, no gospodin Karadžić na to nije gledao sa odobravanjem. Kasnije, kada
10 je postao predsjednik Skupštine, gospodin Krajišnik je radio na svim ključnim
11 dokumentima."

12 Gospodine Kljuiću, ukoliko želite da taj svoj raniji iskaz ispravite,
13 molim Vas da to prvo učinite.

14 O: Ja sam rekao da gospodin Karadžić nije imao smisla za izradu Statuta.
15 Nije poklanjao pažnje takvim stvarima. On se bavio vrhunskom politikom, a ipak
16 stvaranje Statuta je jedan profesionalni posao. Ni u kom slučaju nisam rekao da
17 je bilo nesuglasja između gospodina Krajišnika i Karadžića. To je neka greška.

18 P: Da, dakle, onda samo da razjasnimo gospodine Kljuiću. Dakle, Vi niste
19 Vašim odgovorom hteli da zapravo uputite na to da je gospodin Karadžić imao bilo
20 šta protiv toga da gospodin Krajišnik radi na tom dokumentu. Je li tako?

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: Apsolutno.

2 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, ja ne dovodim u pitanje ovaj
3 odgovor - da to odmah kažem - i samo da kažem da prihvatam da je ovaj odgovor
4 koji je gospodin Kljuić sada dao sasvim razuman.

5 P: Gospodine Kljuiću, bilo kako bilo, gospodin Krajišnik nije bio
6 pravnik. Je li tako?

7 O: Ja mislim da je on ekonomist. On je u najvećoj jugoslavenskoj
8 kompaniji Energoinvest bio na vrlo visokoj poziciji.

9 P: Gospodine Kljuiću, i ja sam ekonomista, ali sam i advokat. Prema
10 tome, samo odgovorite. Vi znate da on nije pravnik. Je li tako? Samo recite:
11 "Da, znam da nije pravnik."

12 O: Ne znam.

13 P: Da li je u SDS stranci bilo pravnika?

14 O: Bilo je izuzetno mnogo.

15 P: Bilo kako bilo - dakle, taj rad gospodina Krajišnika na bilo kojim
16 dokumentima - samo da to razjasnimo, Vi zapravo nemate nikakvih saznanja o bilo
17 kakvom radu gospodina Krajišnika na bilo kakvim dokumentima SDS-a pre njegovog
18 osnivanja u julu 1990. godine?

19 O: Pa, ja nikad nisam ni rekao da imam striktnih uvida u to.

20 P: A ovi sastanci o kojima ste govorili od avgusta 1990. i izbora u
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 novembru 1990. - Vi ste rekli da su to sastanci različitih stranaka i rekli ste
2 da je gospodin Krajišnik bio na nekim od tih sastanaka.

3 O: Da.

4 P: Koliko je bilo sastanaka u tom periodu od avgusta do novembra 1990.?

5 O: Ne znam broj. Al' bilo je više sastanaka.

6 P: Gospodine Kljuić, na istom smo području na kom smo bili i prošlog
7 septembra. Ja znam i prihvatam, gospodine Kljuić, da je ponekad moguće dati samo
8 procjene i Vi možda niste u mogućnosti da kažete da je bilo devet sastanaka ili
9 sedam sastanaka, ali mnogo smo o tome razgovarali u septembru, posebno u vezi sa
10 upotrebom riječi kao što su "nekoliko". Recite nam, najbolje što možete da
11 procjenite, a da ne koristite ovu riječ "nekoliko", koliko je bilo sastanaka u
12 periodu od avgusta do novembra 1990.?

13 O: Ne znam tačno, al' bilo je dana kad su bila po dva sastanka za dan.
14 Zavisno od političke situacije.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Kljuić, savršeno je jasno da
16 ne znate tačan broj. Niko od Vas ne traži tačan broj. Ono što mi tražimo je
17 najbolja moguća procjena o broju sastanaka koji su održani u tom vremenskom
18 periodu.

19 SVEDOK: Časni suče, Vi dozvoljavate odvjetniku, gospodinu Stewartu, da
20 me pita i inzistira na određenom broju. Onda ja kad kažem taj broj, tražite od
21 mene da dokazujem. Ja kažem aproksimativno. Ja bih Vam mogao reći da sam sa
22 Karadžićem imao stotinu sastanaka 1990. godine.

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne, ne, gospodine Kljuić, samo
24 odgovorite na pitanje. Ako je bilo stotinu, recite nam da je bilo stotinu, a ja
25 ću onda smatrati da je to bilo koji broj... Ako kažete "na stotine", onda je to
26 broj između stotinu i dvjesto i trista, ako kažete "približno dvadeset", onda je

27

28

29

30

1 to nešto između 15 i 25. Dakle, recite nam.

2 SVEDOK: Moguće da je bilo 10 sastanaka gdje smo bili kao HDZ, SDS ili
3 kao HDZ, SDS, SDA.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Izvolite nastavite.

5 G. STEWART: [simultani prevod]

6 P: A recite nam, samo u vidu procjene, na koliko od tih sastanaka je po
7 Vašoj procjeni bio prisutan gospodin Krajišnik?

8 O: Ja sam govorio samo o onim sastancima gdje smatram da je bio gospodin
9 Krajišnik.

10 P: Gospodine Kljuić, ja nisam govorio samo o tim sastancima. Moje
11 pitanje se odnosilo na međustranačke sastanke. Ja nisam pri tome mislio na
12 sastanke na kojima je bio prisutan gospodin Krajišnik isključivo.

13 Ja sam Vas, dakle, pitao koliko je bilo sastanaka. Ponovo ću Vas pitati:
14 uključujući sve sastanke, koliko je bilo prema Vašoj procjeni takvih sastanaka
15 od avgusta do novembra 1990.?

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Kljuić, samo da bi bilo
17 savršeno jednostavno i jasno: međustranački sastanci na kojima je bio prisutan
18 gospodin Krajišnik - Vi ste rekli - bilo ih je približno deset. Recite nam,
19 koliko je bilo međustranačkih sastanaka na kojima gospodin Krajišnik nije bio
20 prisutan u tom periodu?

21 SVEDOK: Moram napraviti... Ja moram reć' nešto da me shvatite. Mi smo
22 svakodnevno kontaktirali: Karadžić, Izetbegović, ja, Jure Pelivan i tako dalje.
23 I sad je pitanje šta se smatra oficijelnim sastankom, šta se smatra kad popijemo

24

25

26

27

28

29

30

1 kafu i razmatramo tekuću problematiku. Taj broj je bio znatno veći. Ali sastanci
2 na kojima smo sjedili *tête-à-tête*, sastanci na kojima smo imali određene teme da
3 vidimo kako ćemo izaći na izbore, šta ćemo zajednički reć - takvih sastanaka
4 možda je bilo deset.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. A koliko je bilo takvih sastanaka na
6 kojima nije bio gospodin Krajišnik? Dakle, međustranačkih sastanaka na kojima
7 ste davali zajedničke izjave na kraju sastanka, dakle, relativno formalnih
8 sastanaka - koliko je takvih sastanaka održano bez gospodina Krajišnika?

9 SVEDOK: Sastanaka između Karadžića i mene bilo je mnogo više, a i radnih
10 grupa je bilo više. Međutim, Vi morate shvatiti kakva je atmosfera u razdoblju
11 pada komunizma kad se prvi put dozvoljavaju političke partije.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine, prvo nam recite koliko je
13 približno bilo tih relativno formalnih sastanaka, kako ste ih opisali, od kojih
14 je deset bilo na kojima je bio prisutan gospodin Krajišnik? Koliko je bilo
15 takvih sličnih sastanaka na kojima gospodin Krajišnik nije bio prisutan?
16 Približno.

17 SVEDOK: Zvaničnih sastanaka delegacija na kojima gospodin Krajišnik nije
18 prisustvovao, bilo je vrlo malo. A zvaničnih kontakata pojedinaca iz SDS-a i
19 HDZ-a bilo je jako mnogo.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A tih "jako mnogo" - da li su to bili
21 kontakti na kojima je gospodin Krajišnik bio prisutan ili gospodin Krajišnik
22 nije bio prisutan?

23 SVEDOK: Nije bio prisutan.

24 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, izvolite nastavite.

25
26
27
28
29
30

1 G. STEWART: [simultani prevod]

2 P: Dakle, Vi se konkretno sjećate deset tih relativno zvaničnih
3 sastanaka između avgusta i novembra 1990. godine na kojima je gospodin Krajišnik
4 bio prisutan? Da li je to tačno?

5 O: Da.

6 P: Gospodine Kljuić, ja tvrdim da je to pogrešno. Gospodin Krajišnik
7 nije prisustvovao takvim sastancima kojima ste Vi prisustvovali u tom periodu. I
8 od Vas tražim da se ili složite ili ne složite sa ovom tvrdnjom koju sam upravo
9 iznio.

10 O: Draga gospodo, ja sam ovdje došao na osnovu zakona koji je moja
11 država potpisala sa Tribunalom. To je moja građanska dužnost.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Kljuić, gospodine Kljuić,
13 postavljeno Vam je prilično jednostavno pitanje. Vi ste rekli da je bilo deset
14 takvih sastanaka. Gospodin Stewart je rekao da je stav Odbrane da to nije tačan
15 odgovor. Da li se Vi slažete s tim ili se ne slažete? To je vrlo jednostavno.

16 SVEDOK: Vi ste mene pitali da ocijenim otprilike. Pa sam rekao otprilike
17 10. Sad Vi striktno kažete da nije bio na 10. Sad bi ja morao tražiti svjedoke.
18 Znaite, vrlo je malo svjedoka koji su bili na tim sastancima.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne -

20 SVEDOK: Ja nisam tvrdio da je bilo 10 -

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Kljuić, gospodine Kljuić,
22 jedino pitanje koje Vam je postavljeno je: da li je taj odgovor, uz svu njegovu
23 približnost, bio tačan odgovor? Odbrana kaže da Vaš odgovor nije tačan odgovor.
24 Da li se Vi s tim slažete ili se ne slažete? To je jednostavno pitanje. Koliko
25 sam shvatio na osnovu ovoga što ste do sada rekli, Vi se ne slažete s tim.

26

27

28

29

30

1 SVEDOK: Ja se ne slažem s tim.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. To je pitanje koje Vam je bilo
3 postavljeno prije bar trenutaka. Ako biste samo rekli "Ja se ne slažem s tim" -
4 to bi bilo dovoljno.

5 Izvolite nastavite.

6 G. STEWART: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

7 P: Gospodine Kljuić, pomenuli ste svoju građansku dužnost. Da li sam
8 dobro shvatio - da Vi smatrate svojom građanskom dužnošću da dođete pred ovaj
9 Međunarodni sud da pomognete Sudu koliko god možete u vezi sa činjenicama koje
10 se odnose na predmet gospodina Krajišnika i da kažete istinu? Da li sam ja na
11 fer način rezimirao ono što Vi smatrate svojim građanskim dužnostima?

12 O: Da. Ne samo gospodina Krajišnika, ja sam bio u više slučajeva
13 svjedok.

14 P: Ali konkretno, u odnosu na ovaj predmet u kom se sudi gospodinu
15 Krajišniku, Vi ste smatrali svojom dužnošću da pružite svaku pomoć koju razumno
16 možete pružiti da bi se utvrdila istina? Je li to tačno? Vi kimate glavom. Molim
17 Vas recite "da" ili "ne".

18 O: Da. Da.

19 P: Dakle, ako sva pomoć koju razumno možete pružiti uključuje i zahtjev
20 da Vi dostavite dokumenta koja bi bilo ko u ovom predmetu mogao smatrati
21 relevantnim, Vi biste onda lojalno i savjesno ispunili taj zahtjev. Je li to
22 tačno?

23 O: Mi smo to riješili prošli put, znate. Iako to ulazi u moju
24 privatnost, ja sam pristao da Vam one dokumente koje imam predočim. Koje još
25 dokumente Vi tražite od mene?

26 P: Ono što želim da razjasnim, gospodine Kljuić -

27 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, nije potrebno da se
28
29
30

1 ponovo bavimo pitanjem dokumenata u ovom trenutku. Molim Vas da idemo dalje.

2 G. STEWART: [simultani prevod] Ja želim nešto kratko iznijeti u vezi s
3 tim, ali to mogu da ostavim i da kažem kasnije jer ne želim da remetim bilo šta
4 time što bih tražio da se svjedok izvede iz sudnice, ali imam nešto vrlo kratko
5 da kažem u vezi sa razlogom za ovo pitanje. Ali, to može sačekati, časni Sude.

6 P: Gospodine Kljuić, Vi ste, kako izgleda, sami zabilježili da ste rekli
7 u odnosu na gospodina Karadžića: "Ja ne mogu da objasnim, ali imao sam posebnu
8 vrstu superiornosti u odnosu na Karadžića. To odgovara superiornosti koju bi
9 gospodin iz grada imao nad jednim malim seljakom sa planine Durmitor."

10 To je rečeno prilično grafički. Da li se slažete da su to Vaše riječi,
11 gospodine Kljuić?

12 G. HARMON: [simultani prevod] Da li bi zastupnik uputio gospodina
13 Kljuića na stranicu u transkriptu ili neku drugu referencu, jer to bi bilo od
14 koristi.

15 G. STEWART: [simultani prevod] To je ustvari u jednom od dokumenata koji
16 je dostavio gospodin Kljuić Međunarodnom sudu u tom periodu od poslednjeg
17 svjedočenja. Ja to imam kao dokument 15, ali moguće da je to broj koji sam ja
18 stavio. To je materijal koji ima četiri stranice, otkucan je materijal. Ja sada
19 nemam kopiju kod sebe.

20 G. HARMON: [simultani prevod] Pa to je od koristi, hvala Vam.

21 G. STEWART: [simultani prevod] Drago mi je. Uvijek mi je drago da Vam

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

ponedeljak, 11.04.2005.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o originalnom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena sa transkriptom na engleskom jeziku.

1 pomognem. Mi to možemo naći ako bude neophodno.

2 P: A gospodine Kljuić, prvo nam recite da li su to tačno Vaše riječi.

3 O: Da.

4 P: I Vi ostajete pri njima. Je li tako?

5 O: Svakako.

6 P: Da li ste Vi, na bilo kom od tih sastanaka ili rasprava koje ste
7 imali sa doktorom Karadžićem između augusta i novembra 1990., da li ste njemu
8 prenijeli taj osjećaj superiornosti ili ste to krili od njega?

9 O: Zašto bih ja krio od gospodina Karadžića kad smo se mi poznavali 25
10 godina, 30? Gospodin Karadžić je *a priori* bio protiv bilo kakve Bosne i
11 Hercegovine. I više puta me je pokušao uvesti u takve razgovore.

12 P: Gospodine Kljuić, da li ste Vi osjećali tu posebnu, sličnu, a posebnu
13 vrstu superiornosti u odnosu na gospodina Krajišnika?

14 O: Ne.

15 P: Gospodin Krajišnik naravno, nije ni na kakvoj činjeničnoj osnovi mali
16 seljak sa planine. Ali ako se to stavi po strani, da li ste Vi osjećali ili da
17 li osjećate bilo kakvu intelektualnu superiornost u odnosu na gospodina
18 Krajišnika?

19 O: Mi smo sasvim dvije različite osobe. Druga stvar: u ophođenju,
20 gospodin Krajišnik je bio vrlo korektan što Karadžić nije, je l'?. Treće, mi s
21 gospodinom Krajišnikom nismo ni raspravljali o takvim temama kao sa Karadžićem.
22 Ja mislim da su naši odnosi čak formalno bili vrlo korektni. Osim onih nekoliko

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ključnih sastanaka gdje smo se razišli o politici, generalnoj politici Bosne i
2 Hercegovine.

3 P: Kada ste rekli ovaj posljednji dio u Vašem odgovoru, da su "formalno
4 gledano naši odnosi bili veoma korektni", Vi govorite o odnosima između Vas i
5 gospodina Krajišnika, je li tako?

6 O: Da, da.

7 P: Da li smo onda shvatili dobro da Vi ne smatrate da su Vaši odnosi sa
8 doktorom Karadžićem bili veoma korektni?

9 O: Pa, moram Vam reći da je ponašanje gospodina Karadžića bilo često
10 infantilno, drsko i naravno, ono je iziskivalo moju reakciju. On kaže: "Neće
11 bit' Bosne i Hercegovine. Pobićemo Vas." A kažem ja: "Bit' će Bosne i
12 Hercegovine makar bila k'o Monako." I to je taj žargon s kojim sam ja s
13 Karadžićem morao razgovarati. Sa gospodinom Krajišnikom nisam imao takvu
14 relaciju.

15 P: Gospodine Kljuić, ja ću pokušavati s jednom engleskom frazom da vidim
16 da li ona ima adekvatan prevod u Vašem jeziku. Dr. Karadžić je imao tendenciju
17 da zadaje niske udarce? Da li je to jasno pitanje?

18 O: Moglo bi se i tako reći ali gospodin Karadžić nije imao viziju
19 raspleta u bivšoj Jugoslaviji.

20 On recimo nije znao ili nije htio da prihvati norme Helsinške
21 konferencije.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. STEWART: [simultani prevod] Koja je riječ u engleskom prevedena?

2 Mislim da sam od prevodilaca čuo neku riječ kao "denouement"?

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pozivaju se prevodioci da objasne. To je
4 jedan dio transkripta koji nedostaje.

5 PREVODITELJ: /prevod engleskog transkripta: "To je ta riječ
6 'denouement', 'rasplet'."/

7 G. STEWART: [simultani prevod] To je divna francuska riječ. Ja sam samo
8 htio da vidim da li je to uključeno u prevod na engleski.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja znam da to nije engleska riječ, da
10 nije ista u engleskom kao na francuskom.

11 G. STEWART: [simultani prevod] Mi to koristimo uobičajeno u engleskom,
12 ja samo pozdravljam to što su prevodioci to upotrijebili, ali sam htio da budem
13 na čisto da li je to upotrebljeno, da nam to bude jasno.

14 P: Oklijevam da koristim izraz "ti sastanci". Ali, sastanci održani
15 između augusta i novembra 1990., barem neki od sastanaka koje ste pominjali, su
16 među sastancima sa kojih ste Vi vodili zabilješke. Je li tako?

17 O: Ne. Tih sastanaka nisam.

18 P: Da li oni nisu bili dovoljno važni da biste Vi vodili zabilješke?

19 O: Ne, oni su bili u jednoj tranziciji. Sve je bilo podređeno kako
20 dobiti izbore, kako pobijediti komunizam. I tu nije bilo većih nesporazuma.
21 Nesporazum je bio, recimo, kad su htjeli da umanje broj Hrvata u Predsjedništvu.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Kao ideja je bila tri Muslimana, dva Srbina, jedan Hrvat, jedan
2 'ostali'. I moram Vam reći da smo tada podržali SDS -

3 P: Gospodine Kljuić, Vi želite da nam kažete nešto što Vas u ovom
4 trenutku nisam pitao. Hvala Vam.

5 Da li znate ko je još bio izabran u području Sarajeva, pored gospodina
6 Krajišnika, dakle, za to područje Sarajeva, na izborima 1990.?

7 O: Mislite u Parlament? Nije mi jasno pitanje.

8 P: Da, mislim na to, gospodine Kljuić.

9 O: Pa, bilo je više poslanika SDS-a. Oni su u Parlamentu imali ukupno
10 imali 72. Iz Sarajeva se sjećam jednog -

11 P: Gospodine Kljuić -

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Kljuić, pitanje je bilo da li
13 znate ko još pored gospodina Krajišnika je izabran iz sarajevskog regiona. Niko
14 Vas ne pita koliko je bilo poslanika uopšteno, samo znate li?

15 SVEDOK: Znam. Bilo je više. Jedan od njih je advokat Bosinić.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li znate još neka imena?

17 SVEDOK: Znam Maksimović.

18 G. STEWART: [simultani prevod]

19 P: Gospodine Kljuić, ne želim da sada trošimo mnogo vremena pokušavajući
20 da se sjetimo imena. Ja ću Vam iznijeti neka imena.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Vi ste rekli Maksimović i još jedna osoba čije ste ime pomenuli. To su
2 bile jedine osobe koje su Vam odmah pale na pamet. Je li tako?

3 O: Da. Bosinić, Maksimović.

4 P: Gospodin Najdanović? Je li tako?

5 O: Da, da, moguće. To je jedan liječnik.

6 P: Iz regiona Sarajeva izabran na izborima 1990. godine? Kimate glavom.
7 Molim Vas, potvrdite to sa "da".

8 O: Da, da. Nejdanović.

9 P: Miljanović?

10 O: Profesor na Političkom fakultetu, Miljanović.

11 P: Buha?

12 O: Profesor na Filozofskom fakultetu, Buha.

13 P: Trbojević?

14 O: To je... ja mislim da je advokat, Trbojević.

15 P: I da li se sjećate, gospodin Krajišnik je ustvari bio posljednji koji
16 je bio izabran? On je dobio posljednje mjesto iz regiona Sarajeva? Da li se
17 sjećate toga?

18 O: Ne.

19 P: Vi to ne osporavate, samo se ne sjećate, je li tako?

20 O: Ja se ne sjećam kol'ko je ko glasova dobio. Nisam smatrao ni kod
21 svojih kandidata da je važno.

22 P: Kada je gospodin Krajišnik bio predsjednik Skupštine Bosne i
23 Hercegovine, da li se slažete da je on vodio tu Skupštinu kao predsjedavajući na

24

25

26

27

28

29

30

1 jedan fer i efikasan način?

2 O: Ni fer ni efikasan.

3 P: Razmotriti ćemo to odvojeno, ali pošto je jasno da kažete da on to
4 nije vodio ni na fer ni na efikasan način, da li Vi kažete da je takva situacija
5 bila od samog početka kada je gospodin Krajišnik preuzeo, odnosno bio izabran na
6 funkciju predsjednika Skupštine?

7 O: Ne, zato što u početku nisu bili aktualni problemi Bosne i
8 Hercegovine.

9 P: Nisam siguran da je to sasvim jasan odgovor, gospodine Kljuić. Počeli
10 ste sa "ne". Da li hoćete da kažete...? Želim samo da pojasnimo: da li Vi kažete
11 da je gospodin Krajišnik vodio Skupštinu Bosne i Hercegovine na nepravičan i
12 neefikasan način od trenutka kada je postao predsjednik Skupštine?

13 O: Ne.

14 P: Dakle, da li su se nepravičnost i neefikasnost pojavili nešto
15 kasnije?

16 O: Da.

17 P: Da li možemo smatrati - a Vi nam recite ako je to odvojeno - da li je
18 došao jedan trenutak kada je on, po Vašem mišljenju, počeo da vodi poslove
19 Skupštine na jedan nepravičan i neefikasan način, je li tako?

20 O: Da.

21 P: A kada je došao taj trenutak?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Problem rada Parlamenta, kao i drugih državnih institucija, bio je
2 kada je počela rasprava o budućnosti Bosne i Hercegovine. SDS je zastupao da mi
3 moramo ostati u Jugoslaviji, a nakon svega što je Miloševićev režim učinio u
4 Hrvatskoj, a potom i u dijelovima Bosne i Hercegovine, većina građana Bosne i
5 Hercegovine nije htjela ostati u Jugoslaviji.

6 P: Gospodine Kljuić, Vi ste već govorili nešto o tim važnim elementima
7 politike Bosne i Hercegovine koji su bili u pozadini, ali ja Vas pitam konkretno
8 - najkonkretnije što možete - kada je gospodin Krajišnik počeo da vodi rad
9 Skupštine kao njen predsjednik na nekorektan, nepravičan i neefikasan način?

10 O: Kad je trebalo osuditi agresiju JNA i Miloševića na Hrvatsku, kada je
11 trebalo zaustaviti mobilizaciju građana Bosne i Hercegovine za Jugoslovensku
12 narodnu armiju, kada je trebalo prići organizaciji referendumu za nezavisnost
13 Bosne i Hercegovine...

14 P: Dakle, to bi bilo... to počinje negde otprilike sredinom 1991.
15 godine? Otprilike u leto 1991. godine?

16 O: Da. Da.

17 P: SDA i HDZ su zajedno imali većinu u Skupštini Bosne i Hercegovine, je
18 li tako?

19 O: Da.

20 P: A da li ćete se složiti da su te stranke često želele da skrate
21 diskusiju i debatu i da odmah pređu na glasanje o pitanjima?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Možda je bilo tako. Ali nikome nije ograničena diskusija u Parlamentu
2 i to je bio uzrok neefikasnosti Parlamenta.

3 P: Gospodine Kljuić, ja ću odmah... samo da Vam kažem da nimalo ne
4 dovodim u sumnju Vaš poslednji odgovor, a to je da diskusije, odnosno govori
5 nisu bili skraćivani, no da li je to po Vašem mišljenju jedan od osnovnih
6 razloga za neefikasnost u vođenju rada Skupštine od sredine 1991. godine pa
7 nadalje?

8 O: Razlog je vjerovatno što narodne stranke nisu imale jedinstven stav o
9 izlasku iz krize za Bosnu i Hercegovinu. Ali manifestacija tog nejedinstva bila
10 je očita u Skupštini gdje su mnogi zastupnici namjerno raspravljali, često i o
11 nevažnim stvarima, kako bi blokirali rad Skupštine.

12 P: Da li Vi to smatrate neodgovarajućim načinom ponašanja, odnosno
13 postupanja demokratski izabраних poslanika?

14 O: Pa smatram da je to bila zloupotreba. Ali vođenje Parlamenta od
15 gospodina Krajišnika bilo je neefikasno i zbog toga što ponekad vrlo oštre
16 nacionalne uvrede nije sankcionisao.

17 P: Gospodine Kljuić, hteo bih da Vas pitam o nekoliko stvari o kojima
18 ste već govorili odnosno o kojima ste dali svoj iskaz u ovom predmetu ranije.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Možete nastaviti, gospodin Stewart.

20 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, sada ćemo pogledati
21 transkript. Nadam se da Vi to imate pred sobom. To je transkript koji počinje...

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 cela sednica počinje na stranici 6.060 i to je bilo u ponedjeljak 27. septembra
2 2004. godine. Tu je počelo svedočenje gospodina Kljuića i nastavilo se nekoliko
3 narednih dana. Gospodine Kljuić, Vi ste rekli... - to je dakle na 6.088 stranici
4 konačnog transkripta, počinje redom 17 - gospodine Kljuić, ja ću pročitati
5 relevantne delove Vašeg iskaza kako biste razumeli o čemu se govorilo. Vi ste
6 rekli:

7 "Jednog dana predsednik Tuđman me pitao zbog čega ne saradujem sa
8 Srbima, verovatno zbog vremena kada je on već uspostavio kontakt sa Miloševićem.
9 Mislim da su oni imali telefonsku liniju koju su stalno koristili. Ja sam
10 ugovorio sastanak srpskog i hrvatskog rukovodstva u Bosni i Hercegovini. Na
11 srpskoj strani bio je pokojni Koljević, Krajišnik i Karadžić. Taj sastanak je
12 održan u kancelariji Krajišnika u Skupštini, a na našoj strani, pored mene, tu
13 su bili ministar Doko, Ivko Stanić, moj potpredsednik. To je bio ključni
14 trenutak kada se mogla videti ravnoteža snaga. Mi koji smo bili za jednu
15 nezavisnu Bosnu i Hercegovinu, želeli smo da se priznaju granice Hrvatske,
16 Srbije i Crne Gore, jer ako bi se to učinilo Bosna više ne bi bila upitna jer
17 niko ne bi imao nikakvih teritorijalnih pretenzija. S druge strane, SDA i
18 gospodin Izetbegović priznali su Srbiju, Crnu Goru i Hrvatsku, a kao predsednik,
19 ja sam priznao Srbiju, Crnu Goru i Hrvatsku."

20 Taj sastanak, gospodine Kljuić, ako sam dobro shvatio, održao se u jesen
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 1991. godine?

2 O: Da.

3 P: Da li se sećate više detalja, osim ovoga što ste rekli? Ako ne
4 možete, ne možete. Ja Vas samo pitam.

5 O: O samom sastanku?

6 P: Samo ako možete biti specifičniji kad se radi o datumu. Dakle, u
7 jesen 1991. Ako ne možete, ne možete - u redu je.

8 O: Ne mogu. Ali ima negdje zapisano, mislim, nije problem.

9 P: Da li ste Vi vodili bilo kakve beleške na tom sastanku za sebe?

10 O: Nisam. Ali sam poslije sastanka napravio jedan rezime.

11 P: Vi kažete da je taj sastanak održan u kancelariji gospodina
12 Krajišnika u Skupštini. A ja Vam kažem, i to vrlo izričito, gospodine Kljuiću,
13 da to nije tako. Dakle, ako ja Vama kažem da taj sastanak nije bio tamo, da li
14 možete da se saglasite sa mnom ili ostajete pri svom ranijem iskazu, da je
15 sastanak održan u kancelariji gospodina Krajišnika?

16 O: Ja ostajem kod svog iskaza i preporučujem Sudu, ako želi da provjeri,
17 da može pozvati gospodina Jerka Doku i gospodina Ivku Stanića koji su živi.

18 P: Dakle, Vi ste sigurni da je to tako. Nemate nikakvih sumnji da je to
19 bilo u kancelariji gospodina Krajišnika? Je li to kažete sad?

20 O: To je bilo točno u Skupštini, u kancelariji predsjednika Skupštine.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: A sigurni ste, zar ne, i o tome da je na srpskoj strani, da su bili
2 dr. Karadžić, gospodin Koljević i gospodin Krajišnik? Da su svi oni bili
3 prisutni?

4 O: Tačno.

5 P: Kada ste napravili taj rezime, kao što ste nam rekli - naknadno, da
6 li u tom rezimeu stoji i ko je bio prisutan?

7 O: Da.

8 P: Da li imate još uvek te zabeleške?

9 O: Ako ta zabilješka nije ovdje sa ovim papirima, ja ću Vam je dostavit'
10 u Sarajevu.

11 P: A koliko brzo biste to mogli da uradite, gospodine Kljuiću? Prosto
12 jedno praktično pitanje.

13 O: Pa ne znam. Kad dođem kući, tad ću Vam... Moram prvo pronać', pa
14 fotokopirat', pa predat činovniku Vašem. Ali mislim da je apsurdno... - ja ne
15 znam Vaše izvore, a još manje znam Vašu namjenu, ali to je čisto ko suza da je
16 taj sastanak bio i postoje ljudi. Pozovite ih da dođu ovdje.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li sam ja to dobro razumeo, da Vam je
18 potrebno nekoliko dana, odnosno nedelju-dve da biste to pronašli i fotokopirali?
19 Jer to je bilo pitanje.

20 P: Ma manje. Manje.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, nastavite molim.

22 G. STEWART: [simultani prevod]

23 P: Gospodine Kljuiću, molim Vas, samo na kratko da Vam kažem, molim Vas,
24 nemojte uopšte da razmišljate o mojim namerama jer to možda može zamagliti Vaš
25 odgovor. Molim Vas da samo direktno odgovarate na pitanje.

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

ponedeljak, 11.04.2005.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o originalnom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena sa transkriptom na engleskom jeziku.

1 Onog istog dana kada ste dali svoj iskaz u septembru mesecu, pokazan Vam
2 je jedan transkript jednog snimljenog presretnutog razgovora koji su vodili
3 gospodin Ratko Mladić i gospodin Krajišnik i taj presretnuti razgovor,
4 prisluškivani, je bio pušten ovde, naravno, na Vašem jeziku.

5 Kao prvo, gospodine Kljuić, kao uvod, da li se sećate tog razgovora
6 onako kako je ovde puštan taj snimak kada ste Vi svedočili u septembru mesecu?

7 O: Ne sećam se konkretno jer sam ja slušao više tih razgovora, a ne znam
8 na koji mislite.

9 P: Da. Nastojim da to što više skratim, da ne moramo ponovo sve to da
10 slušamo. Možda mogu pročitati prvih nekoliko redova.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mislím da gospodin Harmon ima nešto da
12 kaže.

13 G. HARMON: [simultani prevod] Hteo bih da pomognem ovde. Postoji jedna
14 zabeleška koju nam je dao gospodin Kljuić koja opisuje sastanak koji se održao u
15 kancelariji gospodina Krajišnika i tu se pominju ljudi koje je on pomenuo. Možda
16 bi to bilo od pomoći i mom kolegi, a i Raspravnom veću.

17 G. STEWART: [simultani prevod] Pa da. Potencijalno to će biti od velike
18 pomoći. Ja ću to odmah sada proveriti. Hvala Vam na tome. Vratiću se na to
19 kasnije. Sada možemo da ponovo govorimo o onom razgovoru između gospodina
20 Mladića i gospodina Krajišnika. Tu ima jedan deo koji je uvod. Pokušavam da to

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 skratim, a onda gospodin Mladić kaže - a to je na stranici 6.094, na dnu
2 stranice: "Dao sam Tolimiru neke instrukcije, na frontovima i drugde sve u redu.
3 Još uvek nemam tačne podatke o području prema Ivan Sedlu, ali se nadam da ćemo
4 uspeti kako..." - a zatim se govori o pljački vozila u Vogošći.

5 A zatim, nešto kasnije, na sredini stranice 6.069, gospodin Mladić kaže:
6 "Civilna policija treba za to da se postara. Ja sam to isto reko i onom čoveku u
7 Vogošći. Oni su mi rekli da ljudi iz Ministarstva unutrašnjih poslova treba da
8 preuzmu kontrolu nad tim."

9 G. STEWART: [simultani prevod] Pokušavam, časni Sude, da ne bismo ponovo
10 išli kroz ceo transkript da samo podsetim gospodina Kljuića.

11 P: Vaš zaključak gospodine Kljuić je na strani 6.098. Tamo Vam gospodin
12 Harmon postavlja pitanje, u 12. redu: "Možete li nam reći kakvo je bilo
13 saznanje, Vaše mišljenje o tome šta je gospodin Krajišnik znao o situaciji na
14 terenu?"

15 A Vi ste rekli: "Očigledno je bio dobro informisan, ukoliko mu je glavni
16 komandant srpske vojske podnosio izveštaj i često tražio od njega upute, ako ne
17 i svakog dana."

18 A zatim u zaključku, odnosno gospodin Harmon završava svojim pitanjem o
19 tom presretnutom razgovoru.

20 Gospodine Kljuiću, gde ste dobili saznanja, onaj poslednji deo, da
21 glavni komandant srpske vojske podnosi izveštaj gospodinu Krajišniku i traži
22 njegove instrukcije vrlo često, ako ne i svaki dan?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Što se tiče same frekvencije, odakle Vam taj podatak?

2 O: Prvo, vrlo je jasna relacija između gospodina Krajišnika i Mladića u
3 ovom razgovoru. Druga stvar, tijekom rata i agresije na Bosnu i Hercegovinu, i
4 obavještajne službe Bosne i Hercegovine su imale praćenje srpskih rukovodilaca.
5 Često smo imali prilike da čujemo uhvaćeni razgovor generala Mladića, njegove
6 komande. Poznata je ona da treba granatirat' Pofaliće jer tamo ima najmanje
7 Srba.

8 A nekoliko drugih razgovora upućuje na to da je gospodin Krajišnik bio
9 dobro informiran. Recimo, gospodin Mandić -

10 P: Gospodine Kljuić, čini se da nismo baš dobili direktan odgovor na
11 pitanje. Po kom saznanju, Vašem saznanju, na osnovu kojih Vaših saznanja, Vi
12 zaključujete, i to ste ovde rekli Raspravnom veću, da je glavni komandant
13 podnosio izveštaj i primao instrukcije od gospodina Krajišnika vrlo često, ako
14 ne i svaki dan?

15 O: Ovo "svaki dan" je pretpostavka. A "vrlo često" je na osnovu slušanih
16 razgovora, koje sam slušao ovdje u Hagu, a neke sam slušao i u Sarajevu.

17 P: Što se tiče ovog konkretnog razgovora, moram ponovo da Vas podsetim
18 da, ako ne možete da odgovorite na pitanje bez da se podsetite na celokupni
19 kontekst, molim Vas to recite. No, da li možete dati bilo kakve dodatne
20 činjenice na osnovu Vašeg vlastitog saznanja koje bi dopunjavale ovaj
21 presretnuti razgovor i koje bi bliže objasnile sadržaj tog razgovora, nego što
22 se to može zaključiti samo čitanjem tog razgovora?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, ja razumem da postoji
2 teškoća. Naime, teško je da svedok odgovara ovde na pitanja ukoliko to nije
3 pročitao ili nije video već nekoliko meseci.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, mislim da bi to bilo dobro, da se
5 ovom svedoku dâ, da vidi taj transkript tokom sledeće pauze i da ga zamolimo da
6 pročita i da onda odgovara na Vaša pitanja. Da li ima još nekih razgovora kojima
7 biste želeli da se pozabavite?

8 G. STEWART: [simultani prevod] Da, ima još jedan. I to je razgovor,
9 prisluškivani telefonski razgovor između gospodina Krajišnika i gospodina
10 Mandića, koji se pominje na stranici 6149.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Naravno, ako bi bilo moguće da se
12 pribavi taj transkript - naravno, znamo da transkript nije baš najčistiji izvor,
13 jer često se radi samo o recima koji nisu... ponekad se ne vidi jasno ko su
14 sagovornici odnosno ko govori. Transkript nije uvek sasvim jasan.

15 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, samo ako mogu nešto da kažem
16 u vezi s tim.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Naravno.

18 G. STEWART: [simultani prevod] Transkript je onaj kakav mi imamo i koji
19 je ušao u dokazni spis kao takav.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, da. Ali postoji i transkript koji je
21 u dokaznom spisu pod određenim znakovnikom.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. STEWART: [simultani prevod] Da, međutim, mislim da je to u vezi sa
2 razgovorom, kojim je smerom se taj razgovor kretao. To ima itekakve veze sa tim
3 jer je potrebno prepoznati ko su sagovornici.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ako možete samo Sekretarijatu da kažete
5 broj oznake tih transkripata kako bi se mogli relevantni delovi osvetliti i dati
6 gospodinu Kljuiću. Gospodine Kljuić, Vi ćete onda imati 20 minuta da pročitate
7 te transkripte kako bi Vas to podsetilo na te same razgovore kada Vam budu
8 postavljena pitanja. Sada ćemo napraviti pauzu do 13 časova.

9 Pretpostavljam da će to praktično razrešiti ovaj problem, pa bih zato
10 zamolio svedoka. Kako ćemo to uraditi, kako se to praktično izvodi?

11 [Raspravno veće i tajnik se savetuju]

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Znači, materijal će biti donesen
13 svedoku, a sada pravimo pauzu i nastavljamo s radom u 13 časova.

14 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Molim, ustanite.

15 ... Početak pauze u 12.40h

16 ... Sednica nastavljena u 13.06h

17 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Molim, ustanite.

18 Molim sedite.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, ja sam Vam obećao da
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 će Raspravno veće razmotriti Vaše pisane argumente i one usmene koje ste dali.
2 Mi smo to učinili i ovo je naša odluka: o Vašem zahtevu, po pravilu 73 (B) da
3 uložite žalbu na usmenu odluku koju je Raspravno veće donelo ovog jutra po
4 pitanju zabeležaka gospodina Kljuića.

5 Jutros je Raspravno veće presudilo da Odbrana treba da nastavi unakrsno
6 ispitivanje odmah i da se neće odložiti to ispitivanje u očekivanju zabeležaka
7 koje će pribaviti gospodin Kljuić. Raspravno veće je podsetilo da te zabeleške
8 nisu postojale u spisu i obavestilo je Odbranu da kada bude primila te zabeleške
9 i kada one budu prevedene, Odbrana će biti u situaciji da može da odluči o tome
10 da li je potrebno da uloži neke dodatne zahteve.

11 Raspravno veće je obavestilo Odbranu da ukoliko na kraju želi da iznese
12 dodatne argumente, uključujući možda i zahtev da se nastavi unakrsno ispitivanje
13 svedoka, da to treba da učini u pisanoj formi, odnosno u pisanom zahtevu
14 Raspravnom veću.

15 U toku kratke pauze za kafu koju smo jutros imali, Odbrana je pripremila
16 jedan spisak razloga kao potkrepljenje svog zahteva da dobije odobrenje da uloži
17 žalbu na odluku Raspravnog veća.

18 Tužilaštvo nije izrazilo nikakvo mišljenje o tom zahtevu. Raspravno veće
19 podseća na pravilo 73(B) odnosno da Raspravno veće takvo odobrenje "može dati
20 ako se odluka tiče pitanja koje bi u značajnoj meri uticalo na pravično i
21 ekspeditivno vođenje postupka ili pak ishod suđenja te ako bi, po mišljenju

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Pretresnog veća, odluka Žalbenog veća doneta bez odlaganja suštinski pospešila
2 postupak".

3 Po mišljenju Raspravnog veća, Odbrana nije zadovoljila ovaj uslov. Kao
4 prvo, Odbrana nije konkretno se uopšte pozvala na taj kriterijum. Ona je
5 uglavnom dala svoje razloge zbog čega se ne slaže sa odlukom Raspravnog veća.

6 U ovom trenutku, Odbrana ne zna da li bilo koji od ličnih zabeležaka
7 gospodina Kljuića..., da li su relevantne za to kako će Sud razumeti svedočenje
8 ovog svedoka ili njegov kredibilitet. Naravno, to i Odbrana priznaje kao što se
9 može videti u 2. i 5. tački na njihovom spisku gde se govori o "potencijalnoj
10 relevantnosti tih zabeležaka".

11 Raspravno veće, naravno, se ne spori sa Odbranom u tome da te beleške
12 možda imaju potencijalnu vrednost. Po mišljenju Raspravnog veća, odložiti
13 postupak samo zbog nečega što bi se možda moglo pokazati kao korisno i što bi
14 možda moglo imati dokaznu vrednost, nije prihvatljivo. Ova odluka se tiče
15 ekspeditivnosti postupka.

16 Štaviše, Odbrana nije u pravu kada kaže da bi to odlaganje bilo kratko,
17 što ona iznosi u tačkama 4 i 9 na svom spisku. Naime, dokumenti bi morali biti
18 prevedeni, ne samo za Odbranu već i za Tužilaštvo i Raspravno veće pre nego što
19 bi uopšte mogli da se koriste na suđenju. A to bi značilo dugo odlaganje.

20 Što se tiče pravičnosti postupka, Odbrana govori o šteti koja bi bila
21 nanesena Odbrani bez tih materijala. Međutim, ne daje dalje razloge za to. Po
22 mišljenju Raspravnog veća, pravičnost postupka nije ugrožena pošto Odbrana ima

23
24
25
26
27
28
29
30

1 pravo da dâ svoje dalje mišljenje o tim zabeleškama i ona može da vodi unakrsno
2 ispitivanje ovog svedoka, s obzirom na njegov raniji ishod koji je i unesen u
3 zapisnik. To nije pitanje za koje je potrebno da se donese neodložna odluka
4 Žalbenog veća.

5 Prema tome, ovim Raspravno veće donosi, odnosno završava pitanje odluke
6 po zahtevu Odbrane.

7 Gospodine Stewart, izvolite.

8 G. STEWART: [simultani prevod] Naravno, dok čekamo da gospodin Kljuić
9 uđe, a mi nemamo naravno, nikakav komentar na ono što je Raspravno veće reklo...
10 No, mogu li Vas upitati jedno praktično pitanje. Očigledno je došlo do sloma u
11 komunikaciji u poslednjih nekoliko dana pa smatramo, časni Sude, da bi možda
12 bilo dobro da se Raspravno veće upozna sa tim kako je do toga došlo jer od
13 Odbrane se očekuje da se i dalje oslanja na te kanale komuniciranja u vezi sa
14 ovim zabeleškama, pa bi Odbrana želela da zna tačno o kakvom se problemu tu
15 radilo.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Mi ćemo svakako da se pozabavimo
17 tim pitanjem jer bilo bi sigurno bolje da je ta komunikacija bila normalna, no
18 mi još uvek ne znamo razlog zbog čega je do toga došlo.

19 Možete nastaviti, gospodine Stewart.

20 G. STEWART: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Gospodine Kljuić, pre nego što pređemo na te presretnute razgovore,
2 ja bih samo hteo da Vas pitam o zabelešci koju ste Vi zabeležili sa sastanka, a
3 to ste opisali u toku svog iskaza. Naime, sastanka u jesen 1991. godine,
4 sastanka koji je bio održan na sugestiju gospodina Tuđmana. To je 6.088 u
5 transkriptu.

6 Tačka 14 tog dokumenta, mislim da ste Vi 17 dokumenata nama poslali od
7 Vašeg svedočenja pa do ove nedelje, odnosi se na taj sastanak. No, ja bih hteo
8 nešto da Vas pitam o tome.

9 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, ja imam pored svojih i
10 inicijale gospodina Krajišnika da bi se videlo da smo mi to primili i imam jedan
11 primerak na B/H/S-u, za gospodina Kljuića, ako mogu da mu to dam.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, molim da poslužitelj to prenese
13 svedoku.

14 G. STEWART: [simultani prevod] Da. Ja sam tu samo stavio svoje inicijale
15 i današnji datum.

16 G. HARMON: [simultani prevod] Pa ja imam čistiji primerak. Možda bismo
17 to mogli da damo svedoku.

18 G. STEWART: [simultani prevod] Pa ako postoji još čistiji primerak, ja
19 sam Vam zahvalan.

20 SVEDOK: Hvala.

21 P: Prvo, bez ulaženja detaljnije u sadržaj, gospodine Kljuić, možete li
22 samo pogledati taj dokument i potvrditi da se on odnosi na taj sastanak o kojem
23 smo razgovarali na prošloj sjednici? Dakle, sastanak koji je održan u jesen
24 1991., na prijedlog gospodina Tuđmana?

25 O: Ok, ja sam pogledao. Sjećam se ovog dokumenta.

26
27
28
29
30

1 P: Dakle, slažete se da se na prvi pogled vidi da se taj dokument odnosi
2 na taj sastanak?

3 O: Da.

4 P: Ali, izgleda gospodine Kljuić, i molim Vas da to potvrdite ako je to
5 tako, izgleda kao da je riječ o nacrtu jednog paragrafa za Vašu knjigu. Da li je
6 to tačno?

7 O: Pa, može se i tako reći. Ovo je tekst napravljen nakon sastanka
8 nekoliko dana jer sam ja poslije tog sastanka te iste noći išao u Zagreb. A ovaj
9 fragment će sigurno biti značajno obrađen u knjizi.

10 P: Gospodine Kljuić, ja sugerišem nešto više od toga. U verziji na
11 engleskom - to je pri dnu stranice 1 - da li vidite da se tu pominju granice,
12 avnojske granice? To je nekoliko redova, u paragrafu u kom se pominje gospodin
13 Koljević koji Vam kaže: "Recite nam Stjepane..." i onda nešto, u tom jednom
14 dužem paragrafu se nešto dalje pominju granice. Da li vidite to? Samo Vas molim
15 da u ovom trenutku nađete taj paragraf.

16 O: Da, da, da. Evo ga ovde.

17 P: I onda taj dugački paragraf završava riječima: "Ja ću to prezentirati
18 u Zagrebu kao svoje vlastito dostignuće i reći da SDS Bosne i Hercegovine to
19 uopšte ne podržava, ne podržava rat i da Vi takođe istinski želite mir i najbrži
20 mogući kraj rata u Hrvatskoj. Nastupila je šutnja i sva trojica su ustala sa
21 svojih stolica. 'Ne možemo se s tim složiti i nikad se nećemo s tim složiti'. I
22 ja sam ustao i rekao: 'Žao mi je, ja smatram...'"

23 PREVODITELJICA: Prevodioci nemaju tekst pred sobom.

24 G. STEWART: [simultani prevod]

25 P: Gospodine Kljuić, da li je jasno da ovo nisu zabilješke sa sastanka,
26 već fragment, pasus za Vašu knjigu. Je li tako?

27

28

29

30

1 O: Ovako je bilo na sastanku. Ja sad ne vidim uopće razlike između toga
2 kako je bilo na sastanku i kako će bit u knjizi i kako je na ovom papiru. Ovo
3 odgovara istini, a-

4 P: To nije bilo moje pitanje, gospodine Kljuić. Ja Vas ne pitam u ovom
5 trenutku o sadržaju. Ja od Vas samo tražim da identifikujete šta je ovo. Da li
6 Vi prihvatate da je ovo pisano - nema sumnje nakon što se to finalizira i nakon
7 što se obave izvesne redakcije na tome - da je to pisano kao pasus Vaše knjige?

8 O: I jeste i nije. Ovo je pisano *post festum* nakon tih događaja koji su
9 bili.

10 P: S tim se možemo složiti, gospodine Kljuić. To je očigledno. Ako
11 pogledamo 4. paragraf odozdo, od kraja, tu se kaže: "Dva dana nakon ovih
12 neuspješnih pregovora, otišao sam kod Tuđmana u Zagreb."

13 Da li vidite taj paragraf?

14 O: Da.

15 P: Dakle, to je napisano barem dva dana nakon tih neuspjelih pregovora?
16 Dakle, to bi bio najraniji mogući logičan datum? Dakle, tri dana nakon sastanka.
17 Približno toliko.

18 O: Moguće. Moguće i deset dana.

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

ponedeljak, 11.04.2005.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o originalnom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena sa transkriptom na engleskom jeziku.

1 P: Gospodine Kljuić, tu se slažemo onda do sada? Da li Vi možda imate
2 predstavu koliko je vremena prošlo od tih događaja kada je napisan ovaj
3 konkretni dokument?

4 O: Nema predstavu.

5 P: Gospodine Kljuić, da li je to napisano direktno na osnovu Vašeg
6 sjećanja s tog sastanka ili je pisano na osnovu nekih zabilješki koje ste Vi
7 pripremili nakon sastanka, a prije nego što ste napisali ovaj dokument?

8 O: Ne, ovo je pisano na osnovu sjećanja. Mislim, to je tako jako važan
9 sastanak da je... da je još i danas u mojoj glavi to sve što se događalo.

10 P: Da bi bilo sasvim jasno, Vi ne znate koliko je vremena prošlo. Da li
11 su to bila tri dana, deset dana, ništa između sastanka i ovog dokumenta nije
12 zabilježeno napismeno. Da li nam to kažete?

13 O: Da. Vjerojatno, mislim. Vi mene pitate prije 14 godina, da li je
14 između ovog sastanka i sljedeće moje zabilješke bilo nekih drugih? Ja to ne mogu
15 reć'. Al' ovo je autentična moja recepcija tog sastanka koji je za mene bio
16 bolan i koji je na određeni način najavio da u Bosni i Hercegovini neće bit
17 mira. Kao i svega onog što će se desit' kasnije.

18 P: Dakle, kada Vi u ovom dokumentu bilježite da su ljudi nešto rekli i
19 to pišete u upravnom govoru, to ne može biti direktni citat onoga što su oni
20 rekli, upravo onih riječi koje su izgovorili. Je li tako?

21 O: Molim Vas, oni su rekli: "Mi to ne možemo nikada i nećemo pristati na
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 to." To je autentično, kako su njih trojica uglas to rekli.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Kljuić, to nije bilo pitanje.
3 Pitanje je bilo: da li ste Vi citirali ljude u ovim zabilješkama? Pošto ste ih
4 možda napisali nešto kasnije, ti citati ne moraju da budu po svaku cijenu
5 bukvalno prenesene riječi koje su izrekli ti ljudi. Ne govorim samo o ovim
6 napomenama, već o svim riječima. Da li je riječ o bukvalnom prenosu?

7 SVEDOK: Ja sam nastojao da prenesem što točnije. Ali kada je riječ o
8 njima trojici, mogu sa sigurnošću tvrditi da sam prenio vrlo točno - jer je to
9 bilo vrlo kratko i vrlo jasno.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Na osnovu Vašeg odgovora shvatam da to
11 možda nije bukvalno preneseno, riječi koje su rekli, ali odražava suštinu onog
12 što su rekli.

13 SVEDOK: Oni što su rekli, ovo je točno. Ovo sam zapisao. Sigurno.

14 Časni suče, ovo nije običan dijalog. Nije to obična rečenica. Ova
15 rečenica je determinirala budućnost i daljnji razvoj događaja.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Kljuić, pitanje je da li nakon
17 tri, pet, sedam ili deset dana, pamćenje dozvoljava čovjeku da reprodukuje
18 bukvalno riječi koje je izgovorio drugi čovjek ili bi ljudska memorija omogućila
19 samo da se odrazi suština onoga što je rečeno. Možda približavajući se bukvalno
20 riječima, ali ne prenoseći upravo te riječi. To je jedina stvar koja Vam je
21 postavljena u pitanju.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SVEDOK: Časni suče, to je akademska rasprava. O cijelom tekstu može bit
2 takva rasprava, ali njihov odgovor: "Mi to ne možemo uradit' i nikada nećemo
3 pristati na to", je potpuno sigurno točan.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Izvolite nastavite, gospodine
5 Stewart.

6 G. STEWART: [simultani prevod]

7 P: Dakle, sva trojica su ustala sa stolica i rekli: "Mi to ne možemo.
8 Nikada se nećemo s tim složiti." Nisu to valjda rekli jednoglasno, gospodine
9 Kljuić? Vi ste nam to stavili u upravni govor. Ko je to rekao?

10 O: Sva trojica.

11 P: Da li su oni rekli jednoglasno?

12 O: Ne znam da l' su bili potpuno sinhronizirani, samo su sva trojica to
13 rekli i mislim to je nešto čega ću se sjećat' dok budem živ.

14 P: Gospodin Krajišnik inače nije zabilježen u ovom dokumentu osim da je
15 navodno rekao ovo što je rekla ova grupa. Inače nije zabilježeno da je on bilo
16 šta drugo rekao na tom sastanku. Da li je to tačno? Naime, jasno je da nije
17 zabilježeno da je on bilo šta rekao, ali da li je tačno da on nije ništa rekao
18 što bi bilo značajno?

19 O: Gospodin Krajišnik je predsedavao sastankom. Sjedio je u sredini. Sa
20 njegove lijeve strane sjedio je Karadžić, sa desne Koljević.

21 P: Gospodin Krajišnik nije ništa značajno rekao. Da li je to tačno?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Značajno nije rekao, ali je govorio jer je bio tu jedan uvod koji je
2 govorio o potrebnoj suradnji, o razmjeni mišljenja, o zajedničkim stavovima za
3 budućnost Bosne i Hercegovine... Bilo je tu fraza, uglavnom mnogo. Ali kad smo
4 prešli *in medias res* na stvari, na suštinu stvari, odgovor je bio kratak i
5 jasan.

6 P: Pomenuli ste ministra odbrane, Jerku Doku. Da li je to tačno? Ono što
7 mi imamo u verziji na engleskom je prvi veći paragraf u ovom dokumentu; onaj
8 koji počinje riječima "Franjo Tuđman je stalno vršio pritisak na mene."

9 Da li vidite? To je jedan veliki paragraf na početku dokumenta.

10 O: Da, da.

11 P: Pri dnu tog paragrafa kažete - ono što mi imamo u verziji na
12 engleskom - Vi kažete: "Ministar odbrane, Jerko Doko, je provjerio to sa
13 konjičkom policijom."

14 Da li vidite to?

15 O: Da.Da.

16 P: Tačno je, zar ne? - da Vi u Vašoj verziji kažete "moj ministar
17 odbrane"?

18 O: Da.

19 P: Zašto ste ga opisali kao "moj ministar odbrane"?

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Pa, morate znat' da su u vladi bili Srbi, Bošnjaci, Hrvati i da je
2 ministar odbrane bio Hrvat, Jerko Doko, a on je na poseban način bio moj
3 čovjek...

4 P: Da bi bilo jasno, on je bio ministar odbrane za Bosnu i Hercegovinu,
5 ali Vi ga opisujete ovdje kao "moj ministar odbrane" zato što je on bio Hrvat?

6 O: Da.

7 P: Zato ste bili spremni da njega upotrijebite da provjeri istinitost
8 nečega ili bilo čega drugog? Zašto je gospodin Boban imao taj izgovor da ne
9 prisustvuje sastanku u ovom slučaju?

10 O: Jerko Doko je bio čovjek mog posebnog povjerenja i bio je svaki dan
11 sa mnom. Normalno je što sam njega zamolio da provjeri razloge nedolaska Mate
12 Bobana. S druge strane, Boban je rijetko dolazio u Sarajevo i, bez obzira što
13 sam ja bio predsjednik HDZ-a do 2. veljače 1992., Boban će imati paralelne
14 odnose, ne samo sa Karadžićem nego i sa nekim muslimanskim prvacima.

15 P: Da pokušamo da se ne vrtimo u krug, gospodine Kljuić. Jasno je da Vi
16 niste vjerovali Bobanu. Je li tako?

17 O: Pravo da Vam kažem, na to nisam obraćao pažnju jer ja sam bio
18 predsjednik, a on je bio samo zastupnik u Parlamentu.

19 P: Gospodine Kljuić, Vi ste imali "svog" ministra odbrane, kako ste ga
20 opisali, i njega ste poslali da provjeri izgovor, Bobanov izgovor i da utvrdi da
21 Vam je on lagao. On, Boban, Vam je lagao. To je ono što se desilo. Je li tako?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Pazite, ja u tom trenutku nisam znao da je lagao. Zato sam i poslao
2 gospodina Jerku Doku da provjeri šta je bilo. Ja sam bio samo konstatirao da on
3 nije došao na sastanak zakazani.

4 P: Da idemo dalje niz ovu stranicu. Vraćamo se na taj paragraf. Prije
5 ćutanja, nešto drugo se pominje. Pominju se avnojske granice i oslobođenje
6 Jugoslavije.

7 Da li vidite to?

8 O: Ne vidim. Aha, evo ga ovde.

9 P: Šta je to?

10 O: Prvo, da su Srbi i u Beogradu i u Sarajevu priznali AVNOJ-evske
11 granice, ne bi bilo rata. AVNOJ-evske granice je priznao Ustav Jugoslavije iz
12 1974. godine i Badinterova komisija.

13 P: Gospodine Kljuić -

14 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude -

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Kljuić, molim Vas, poslušajte
16 pitanje i usmjerite se na pitanje kada dajete odgovor umjesto dužih odgovora,
17 govora.

18 G. STEWART: [simultani prevod]

19 P: Pitanje je: ko je ta grupa? Ko su oni? Odakle su došli? Mislim da je
20 pitanje jasno? Ko je bila ta grupa?

21 O: Koja grupa?

22 P: AVNOJ, Antifašističko vijeće narodnog oslobođenja Jugoslavije.

23 O: Gospodine Stewart, to je zasjedanje Parlamenta građana Jugoslavije
24
25
26
27
28
29
30

1 koji su se borili protiv fašizma i na kojoj je konstituirana Federativna Narodna
2 Republika Jugoslavija. To je održano 29. studenog, 1943. godine u Jajcu. I tad
3 je konstituirana Jugoslavija sa šest republika i definirane granice koje su i
4 danas priznate kao granice država nastale iz bivše Jugoslavije.

5 P: Gospodine Kljuić, šta je bio AVNOJ?

6 O: AVNOJ je bio ratni parlament Antifašističkog vijeća narodnog
7 oslobođenja Jugoslavije.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Kada kažete "ratni parlament", mislite
9 na Drugi svjetski rat?

10 SVEDOK: Da.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite nastavite, gospodine Stewart.

12 G. STEWART: [simultani prevod]

13 P: Dakle, avnojske granice su bile stvarne granice hrvatske onako kako
14 su priznate unutar federacije Jugoslavije, prije, prije nego što je Hrvatska
15 proglasila nezavisnost. Je li to tačno?

16 O: Ne samo Hrvatske, svih republika.

17 P: Dakle, ukratko govoreći, postojale su zvanično priznate granice prije
18 nego što je izbio sukob početkom 1991. godine?

19 O: Da.

20 P: A ovdje je iznesen zahtjev da SDS Bosne i Hercegovine prizna
21 odvajanje, otcjepljenje Hrvatske u cjelini, onakva kakva je postojala unutar tih
22 utvrđenih, priznatih granica?

23 O: Pošto i Milošević i bosanski Srbi nisu priznavali te granice, nego su
24
25
26
27
28
29
30

1 tražili reviziju granica, mi smo inzistirali da oni prihvate ove granice, jer
2 kako su bosanski Muslimani i Hrvati priznali Srbiju, Crnu Goru i Hrvatsku, ako
3 to uradi SDS, onda nema motiva za rat i agresiju.

4 P: Dakle, to je bio zahtjev upućen bosanskim Srbima, konkretno ljudima
5 na tom sastanku, zahtjev njima upućen, da u suštini prihvate i priznaju
6 nezavisnost Hrvatske u cjelini, onako kako je to Hrvatska tražila, u skladu sa
7 odlukama koje su donesene i proglašenjem nezavisnosti od strane hrvatskog
8 Parlamenta u proljeće 1991. godine? Je li tako?

9 O: Ovdje im je upućen zahtjev da priznaju AVNOJ-evske granice, a ne
10 nezavisnost Hrvatske. Nigdje nema... Nezavisnost Hrvatske će doć tek kasnije, a
11 točno je da je deklaracija o nezavisnosti izglasana u hrvatskom Saboru ranije.

12 P: Gospodin Kljuić, ja gledam ovdje to što ste Vi napisali u tom
13 paragrafu. Ovdje Vi sebe citirate, na osnovu svog najboljeg sjećanja: "U skladu
14 s našim zajedničkim naporima da se okonča rat u Hrvatskoj što je prije moguće i
15 da se spriječi njegovo širenje na Bosnu i Hercegovinu, Vi..." - misli se pod tim
16 na bosanske Srbe, naravno - "... učinili biste izvrstan potez kao SDS Bosne i
17 Hercegovine ako biste priznali Republiku Hrvatsku unutar njenih AVNOJ-evskih
18 granica."

19 Gospodine Kljuić, jasno je, na osnovu ovoga što je napisano da se tu
20 nalaze dva elementa: priznanje Hrvatske i to unutar njenih granica. Je li tako?

21 O: Da.

22 P: A priznanje Republike Hrvatske, ako je uopšte imalo ikakvog smisla u
23
24
25
26
27
28
29
30

1 kontekstu ovog sastanka, značilo je priznanje nezavisnosti Hrvatske. Je li tako?

2 O: Tačno.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, gledam sat. Ako biste
4 mogli naći zgodan trenutak za okončanje za danas, u roku od narednih minut ili
5 dva.

6 G. STEWART: [simultani prevod] U narednih sekund ili dva, časni Sude. Ja
7 to mogu uraditi sad odmah.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Kljuić, niste završili Vaše
9 unakrsno ispitivanje. Molimo Vas da se vratite sutra. Pretpostavljam da ćete s
10 nama u cijelosti surađivati kako bi se kopirao materijal koji još nije stigao na
11 Međunarodni sud i da ćete putem Jedinice za žrtve i svjedoke to dostaviti
12 Sekretarijatu kako bi bio na raspolaganju stranama. Pretpostavljam da će Vaš
13 izgubljeni prtljag biti nađen prije tri sata danas. To je naše očekivanje. To je
14 moje iskustvo sa izgubljenim prtljagom do sada. Nadamo se da će to tako biti.
15 Mogu li Vas uputiti da ni sa kim ne razgovarate o Vašem svjedočenju, bilo onom
16 dijelu koji ste već dali ili o svjedočenju koje treba da date?

17 SVEDOK: Mogu li Vas pitati?

18 Molim Vas, časni Sude, ja ću sad ići u hotel i neka dođe činovnik ovog
19 Suda, i u hotelu ćemo napraviti kopije i neka preuzme i neka Vam distribuira
20 ovdje.

21 [Raspravno veće i tajnik se savetuju]

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Čim se nađe Vaš prtljag, bit ćete
23 obaviješteni. I, naravno, dobit ćete Vaš prtljag. I ako biste bili ljubazni da

24

25

26

27

28

29

30

1 date taj materijal odmah jer ponekad treba više vremena za kopiranje u hotelu.
2 To je u rukama Sekretarijata. Dakle, niko drugi se time ne bavi. Prvo će
3 Sekretarijat to kopirati i to neće biti izgubljeno. To će biti dostavljeno
4 stranama, a Vama će biti vraćeni originali nakon toga. I molili bismo Vas da se
5 vratite sutra.

6 SVEDOK: Ja mogu ići? Hvala.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, molim Vas, pođite za poslužiteljem.

8 [Svedok se povlači]

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Imam dva manja pitanja.

10 Prvo je gospodin Trbojević. Voljeli bismo da se on vrati sljedeći petak
11 i to da svjedoči uživo, tačnije, ovaj petak. Kad sam rekao "sljedeći petak"
12 mislio sam prvi petak koji dolazi.

13 Koliko sam shvatio, gospodinu Trbojeviću se već obratila ili će se
14 obratiti Jedinica za žrtve i svjedoke i nadamo se da je sve već upriličeno da on
15 dođe u sudnicu u petak.

16 Gospodine Stewart, Vijeće i dalje čeka Vaš podnesak u vezi sa gospodinom
17 Bjelobrkom.

18 G. STEWART: [simultani prevod] Da. Dobit ćete to, kao što sam već
19 pomenuo, tokom poslijepodneva, u skladu sa uputstvima uvažениh sudaca.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Danas je ponedjeljak i mi ćemo
21 sačekati da dobijemo Vaš podnesak i odmah ćemo ga pogledati čim ga dobijemo.

22 Da li ima drugih pitanja?

23 Ako ne, završavamo sa radom do sutra ujutro u 9.00h.

24 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite, molim.

25 ... Sednica završena u 13.47h.

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Nastavak zakazan za utorak,
12.04.2005., u 09.00h.

ponedeljak, 11.04.2005.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o originalnom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena sa transkriptom na engleskom jeziku.